

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

КАФЕДРА ПЕДАГОГІКИ

Маценко Л.М.

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
з дисципліни**

«МЕТОДИКА РОБОТИ НАСТАВНИКА ГРУПИ»

**для підготовки фахівців за спеціальністю
011 «Освітні, педагогічні науки»
ОП «Педагогіка вищої школи»**

КИЇВ-2021

УДК 37.091.12:005.963.2-(072)

Рекомендовано до друку вченою радою гуманітарно-педагогічного факультету Національного університету біоресурсів і природокористування України (протокол №1 від 30.08.2021 р.).

Рецензенти:

Кручек В.А., доктор педагогічних наук, доцент, завідувач лабораторії дистанційного професійного навчання Інституту професійно-технічної освіти НАПН України;

Васюк О.В., доктор педагогічних наук, професор кафедри педагогіки Національного університету біоресурсів і природокористування України.

Маценко Л. М. Методичні рекомендації з дисципліни «Методика роботи наставника групи» для підготовки фахівців за спеціальністю 011 «Освітні, педагогічні науки» ОП «Педагогіка вищої школи». Київ : ТОВ «ЦП «Компринт», 2021. 64 с.

У методичних рекомендаціях висвітлено зміст лекцій і семінарських занять із дисципліни «Методика роботи наставника групи», літературу для підготовки до занять, тестові завдання для самоперевірки.

Методичні рекомендації розраховані на студентів, які навчаються за спеціальністю 011 «Освітні, педагогічні науки» ОП «Педагогіка вищої школи».

УДК 37.091.12:005.963.2-(072)

© НУБіП України, 2021

© Маценко Л. М., 2021

ПЕРЕДМОВА

Проблема організації виховної роботи наставника студентської групи є сьогодні надзвичайно актуальною. Наставник відноситься до найближчого оточення (мікросередовища) студента під час його навчання у ЗВО і тому відіграє важливу роль у його вихованні. Перед керівниками ЗВО стоїть нині ряд важливих питань: «Як зробити діяльність наставника більш успішною? Яким чином озброїти наставників, більшість з яких не мають педагогічної освіти, сучасними методиками виховання?»

У Національному університеті біоресурсів і природокористування України (далі НУБіП України) вихід з даної ситуації знайдено вже давно. З 1997 року в університеті працює постійно діючий науково-методичний семінар «Методика виховної роботи наставника студентської групи» для наставників 1-го курсу.

Варто зазначити, що далеко не всі викладачі ЗВО визнають необхідність існування інституту наставництва. Так, на думку частини викладачів, студентська група впорається без допомоги наставника, так як студенти – це дорослі люди, які можуть самостійно адаптуватись до умов навчання і вирішити усі пов'язані з цим проблеми, у тому числі завдяки сучасним інформаційно-комунікаційним технологіям, що постійно вдосконалюються.

На нашу думку, наставник потрібен групі, особливо на початку її існування. У цьому авторка переконалася особисто, так як випустила вже вісім академічних груп і працює з дев'ятою. Сучасні студенти не прагнуть до об'єднання у колектив, більшість з них тримаються окремо від усіх, у спілкуванні з одногрупниками частіше використовують смартфон, рідше вступають у особисте спілкування.

Нікуди не поділись труднощі адаптації, з якими зустрічаються усі студенти першого курсу. Наставник став для студента основною пов'язуючою ланкою із деканатом факультету, завідувачем випускової кафедри, підрозділами університету. Більшу частину важливої інформації студенти отримують саме через наставника.

Проблема організації виховної роботи із студентами завжди була однією з актуальних у педагогічній теорії та практиці діяльності ЗВО. Водночас у педагогічних дослідженнях підкреслюється, що орієнтація лише на освітній компонент призвела до відходу значної частини викладачів від виховної роботи, до масового її згорання у ЗВО.

У сучасних психолого-педагогічних дослідженнях наголошується, що важливим фактором впливу на розвиток особистості є мікросередовище. Саме в малих групах відбувається реальний вплив на виховання особистості, створюється мікроклімат, який визначає комфорт чи дискомфорт у стосунках, формуються позитивні чи негативні риси характеру, ідеали, цінності й норми поведінки. Таким виховним мікросередовищем для студентів ЗВО є студентська група.

Тому проблема організації виховної роботи наставника студентської групи і сьогодні є однією з актуальних. По-перше, наставнику належить важлива роль у вихованні студентської молоді як представнику мікросередовища (найближчого оточення) студента у період його навчання. По-друге, продовжується дискусія з питань: «Потрібен наставник студентській групі, чи ні? Як зробити діяльність наставника більш успішною? Як студенти оцінюють роботу своїх наставників?» По-третє, в наш час відбувається процес наростання соціальної, інтелектуальної диференціації, посилення конкуренції в студентському середовищі, що заважає роботі наставника з формування колективу студентської групи. Наголошене вимагає дослідження діяльності наставника в нових умовах.

Для наставників важливим є питання змісту їх виховної діяльності. Наставник має володіти методиками національно-патріотичного, естетичного, превентивного, економічного, громадянського, гендерного, сімейного та інших напрямів виховання. Реалізуючи означені напрями, наставникам потрібно особливу увагу звертати на формування здорового способу життя студентів. Вкрай необхідно спілкуватися зі студентами на теми паління, вейпінгу, вживання алкоголю та наркотиків, статевої поведінки.

Наставникам знадобляться знання і вміння щодо виховної роботи з колективом студентів, а саме, методик вивчення особистості і колективу, гуртування групи, створення сприятливого психологічного клімату, організації студентського самоврядування. Відповіді на ці та інші запитання наставники знайдуть у цій монографії.

Метою викладання навчальної дисципліни «Методика роботи наставника групи» є формування у студентів наукових понять про теорію і методику виховання, її цілі та завдання; допомога майбутнім викладачам-наставникам у оволодінні основними теоретичними знаннями та практичними вміннями щодо виховання особистості і колективу та навчання їх застосовувати ці знання і вміння в майбутній педагогічній діяльності.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни «Методика роботи наставника групи» є: озброїти майбутніх викладачів-наставників методиками вивчення та

виховання особистості студента, роботи куратора студентської групи щодо формування колективу, розробки та проведення виховних заходів, планування виховної роботи, виховання здорового способу життя.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати: теоретичні та методичні аспекти організації виховної роботи наставника студентської групи - суть процесу виховання, його рушійні сили, закономірності та особливості; характеристику принципів виховання та шляхи їх реалізації в педагогічному процесі; основні напрями виховання; організаційні форми та методи виховання; сутність, методи і організацію самовиховання студентів.

вміти: здійснити вивчення особистості та колективу, використати отримані результати у виховній роботі зі студентами; застосовувати оптимальні організаційні форми та методи виховання; володіти методикою роботи наставника щодо формування студентського колективу, організації та проведення виховних заходів; підготувати сценарій виховного заходу; скласти план виховної роботи наставника для студентів різних курсів; розробити методичні рекомендації для наставників.

Програма та структура навчальної дисципліни розроблена для студентів денної та заочної форми навчання.

1. Опис навчальної дисципліни
«МЕТОДИКА РОБОТИ НАСТАВНИКА ГРУПИ»

Галузь знань, напрям підготовки, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень		
Освітньо-кваліфікаційний рівень	магістр (бакалавр, спеціаліст, магістр)	
Напрямок підготовки		
Спеціальність	011 «Науки про освіту» (шифр і назва)	
Освітня програма	«Педагогіка вищої школи»	
Галузь знань	01 «Освіта» (шифр і назва)	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	Вибіркова	
Загальна кількість годин	120	
Кількість кредитів ECTS	4	
Кількість змістових модулів	2	
Курсовий проект (робота) (якщо є в робочому навчальному плані)	немає (назва)	
Форма контролю	Екзамен	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання		
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Рік підготовки	1-й рік навчання	1-й рік навчання
Семестр	2	1 і 2
Лекційні заняття	30 год.	год.
Практичні, семінарські заняття	30 год.	год.
Лабораторні заняття		
Самостійна робота	60 год.	год.
Індивідуальні завдання		0 год.
Кількість тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних самостійної роботи студента –	4 год. 4 год.	

**МОДУЛЬНА СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«МЕТОДИКА РОБОТИ НАСТАВНИКА ГРУПИ»**

Змістовий модуль 1. Методичні аспекти організації виховної роботи наставника студентської групи	
Тема 1. Методика роботи наставника студентської групи.	4
Тема 2. Методики вивчення наставником особистості студента і студентського колективу.	4
Тема 3. Методика формування студентського колективу.	2
Тема 4. Студентське самоврядування як невід’ємна складова демократизації вищої школи.	2
Тема 5. Виховання у студентів несприйнятливості до тютюнопаління та вейпінгу	2
Тема 6. Виховання у студентів несприйнятливості до вживання алкоголю	2
Всього	16
Змістовий модуль 2. Теоретичні аспекти організації виховної роботи у ЗВО.	
Тема 7. Сутність, рушійні сили, закономірності та особливості процесу виховання.	2
Тема 8. Принципи виховання та шляхи їх реалізації наставником у педагогічному процесі ЗВО.	2
Тема 9. Характеристика організаційних форм виховної роботи у ЗВО.	2
Тема 10. Характеристика основних методів виховання у ЗВО.	4
Тема 11. Характеристика напрямів виховання студентської молоді у ЗВО.	2
Тема 12. Сутність, методи та організація самовиховання студентів.	2
Всього	14

Змістовий модуль 1. Методичні аспекти організації виховної роботи наставника студентської групи

Тема лекційного заняття 1. Методика роботи наставника студентської групи.

Історична довідка про наставництво. Сучасні дослідження проблеми наставництва. Нормативно-методичні матеріали наставника студентської групи. Положення про наставника (куратора) студентської групи. Його права, обов'язки та відповідальність. Основні функції та напрями роботи наставника. Види планів з виховної роботи. Методика планування виховної роботи та вимоги до неї. Наставництво за кордоном. Аналіз та розробка планів з виховної роботи.

Тема лекційного заняття 2. Методики вивчення наставником особистості студента і студентського колективу.

Методи вивчення особистості та колективу. Соціометричний тест. Обробка результатів дослідження та їх використання у виховному процесі. Педагогічне спостереження. Опитування (бесіда, анкетування, інтерв'ю, тестування). Педагогічний експеримент. Метод експертних оцінок (узагальнення незалежних характеристик). Метод колізій. Метод завчасного знайомства зі студентами. Метод аналізу результатів діяльності студентів. Метод вивчення умов життя і виховання студентів. Орієнтовна програма вивчення особистості студента та схема психолого-педагогічної характеристики студента. Орієнтовна програма вивчення колективу студентської групи та схема характеристики студентського колективу.

Тема лекційного заняття 3. Методика формування студентського колективу.

Проблема формування колективу в психолого-педагогічних дослідженнях. Поняття “група”, “колектив”, “гурт”, “спільнота”. Ознаки колективу. Типи та функції колективу. Стадії розвитку колективу. Методика перспективних ліній та принцип паралельної дії А.С. Макаренка. Міжособистісні взаємини в колективі. Сучасний погляд на принцип виховання особистості в колективі і через колектив. Шляхи гуртування колективу. Причини спадів згуртованості колективу та способи боротьби з ними.

Тема лекційного заняття 4. Студентське самоврядування як невід'ємна складова демократизації вищої школи.

Поняття про студентське самоврядування. Історичний аспект розвитку самоврядування. Проблема студентського самоврядування в психолого-педагогічних дослідженнях. Лідерство в колективі. Участь лідерів у діяльності студентського самоврядування. Органи колективу. Актив. Актуальність проблеми студентського самоврядування. Проблеми студентського самоврядування у законодавчих та нормативно-правових документах з вищої освіти. Студентське самоврядування у ЗВО: суть, структура, форми роботи. Європейський вибір України та питання утвердження студентського самоврядування. Досвід впровадження студентського самоврядування у ЗВО. Всеукраїнська студентська рада як представницький орган студентів на державному рівні.

Тема лекційного заняття 5. Виховання у студентів несприйнятливості до тютюнопаління та вейпінгу

Вплив вейпінгу на здоров'я молоді: що потрібно знати про шкоду електронних сигарет. Актуальність проблеми формування здорового способу життя студентської молоді. Здоровий спосіб життя. Складові здорового способу життя. Характеристика паління як шкідливої звички. Процес формування тютюнової залежності. Поради вчених щодо викорінення негативних звичок. Програма „П'ятнадцять кроків відмови від куріння».

Тема лекційного заняття 6. Виховання у студентів несприйнятливості до вживання алкоголю

Актуальність проблеми вживання молоддю алкоголю. Історичний аспект питання. Мета, завдання і зміст антинаркогенного виховання студентської молоді. Причини, які штовхають молодь до вживання спиртного. 9 безглузвих причин починати пити. Що означає «пити з відповідальністю»? Шкода і користь від пива. Актуальність проблеми вживання молоддю наркогенних речовин». Поради батькам щодо профілактики поширення серед молоді наркогенних речовин. Вислови відомих особистостей про здоровий спосіб життя.

Змістовий модуль 2. Теоретичні аспекти організації виховної роботи у ЗВО.

Тема лекційного заняття 7. Сутність, рушійні сили, закономірності та особливості процесу виховання.

Теорія і методика виховання як частина педагогіки. Поняття про виховання. Виховання в широкому і вузькому розумінні. Рушійні сили процесу виховання (внутрішні та зовнішні суперечності). Закономірності виховного процесу. Особливості виховного процесу. Структурні елементи процесу виховання. Етапи процесу виховання.

Тема лекційного заняття 8. Принципи виховання та шляхи їх реалізації наставником у педагогічному процесі ЗВО.

Поняття про принципи виховання, їх сутність. Характеристика принципів виховання та шляхи їх реалізації в педагогічному процесі ЗВО.

Тема лекційного заняття 9. Характеристика організаційних форм виховної роботи у ЗВО.

Поняття організаційної форми виховної роботи. Класифікація форм виховної роботи. Характеристика масових, групових та індивідуальних форм виховної роботи. Організаційні форми виховної роботи в НУБіП.

Тема лекційного заняття 10. Характеристика основних методів виховання у ЗВО.

Поняття про метод виховання. Класифікація методів виховання. Характеристика методів формування свідомості особистості. Характеристика методів формування досвіду поведінки. Характеристика методів стимулювання діяльності і поведінки. Методи самовиховання (самопізнання, самоусвідомлення, саморегуляція). Методи впливу на підсвідомість вихованця (педагогічно доцільна самопрезентація викладача). Оптимальний вибір методів виховання.

Тема лекційного заняття 11. Характеристика напрямів виховання

студентської молоді у ЗВО.

Поняття про зміст виховання. Характеристика основних напрямів виховання студентської молоді. Моральне виховання студентів. Трудове виховання студентів. Економічне виховання студентів. Правове виховання студентів. Антинаркогенне виховання студентів. Екологічне виховання студентів. Естетичне виховання студентів. Гендерний аспект виховання. Фізичне виховання студентів. Підготовка студентів до сімейного життя. Розумове виховання студентів. Громадянське виховання. Патріотичне виховання студентів. Превентивне виховання студентів. Виховання здорового способу життя.

Тема лекційного заняття 12. Сутність, методи та організація самовиховання студентів.

Сутність поняття «самовиховання». Методи самовиховання (самопізнання, самоусвідомлення, саморегуляція). Організація самовиховання. Етапи самовиховання. Правила самовиховання. Фізіологічна, психологічна, соціальна та педагогічна основи самовиховання. Напрями і види самовиховання.

Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин													
	денна форма							Заочна форма						
	тиж-день	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
			л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
Змістовий модуль 1. Методичні аспекти організації виховної роботи наставника студентської групи														
Тема 1. Методика роботи наставника студентської групи.	1	8	2	2			4							
Тема 1. Методика роботи наставника студентської групи.	2	8	2	2			4							
Тема 2. Методики вивчення наставником особистості студента і студентського колективу.	3	8	2	2			4							
Тема 2. Методики	4	8	2	2			4							

вивчення наставником особистості студента і студентського колективу.													
Тема 3. Методика формування студентського колективу.	5	8	2	2			4						
Тема 4. Студентське самоврядування як невід’ємна складова демократизації вищої школи.	6	8	2	2			4						
Тема 5. Виховання у студентів несприйнятливості до тютюнопаління та вейпінгу	7	8	2	2			4						
Тема 6. Виховання у студентів несприйнятливості до вживання алкоголю	8	8	2	2			4						
Разом за змістовим модулем 1		64	16	16			32						
Змістовий модуль 2. Теоретичні аспекти організації виховної роботи у ЗВО.													
Тема 7. Сутність, рушійні сили, закономірності та особливості процесу виховання.	9	8	2	2			4						
Тема 8. Принципи виховання та шляхи їх реалізації наставником у педагогічному процесі ЗВО.	10	8	2	2			4						
Тема 9. Характеристика організаційних форм виховної роботи у ЗВО.	11	8	2	2			4						
Тема 10. Характеристика основних методів виховання у ЗВО.	12	8	2	2			4						

Тема 10. Характеристика основних методів виховання у ЗВО.	13	8	2	2			4						
Тема 11. Характеристика напрямів виховання студентської молоді у ЗВО.	14	8	2	2			4						
Тема 12. Сутність, методи та організація самовиховання студентів.	15	8	2	2			4						
Разом за змістовим модулем 2	56		14	14			28						
Усього годин	120		30	30			60						

4. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Методика роботи наставника студентської групи.	4
2	Тема 2. Методики вивчення наставником особистості студента і студентського колективу.	4
3	Тема 3. Методика формування студентського колективу.	2
4	Тема 4. Студентське самоврядування як невід'ємна складова демократизації вищої школи.	2
5	Тема 5. Виховання у студентів несприйнятливості до тютюнопаління та вейпінгу	2
6	Тема 6. Виховання у студентів несприйнятливості до вживання алкоголю	2
7	Тема 7. Сутність, рушійні сили, закономірності та особливості процесу виховання.	2
8	Тема 8. Принципи виховання та шляхи їх реалізації наставником у педагогічному процесі ЗВО.	2
9	Тема 9. Характеристика організаційних форм виховної роботи у ЗВО.	2
10	Тема 10. Характеристика основних методів виховання у ЗВО.	4
11	Тема 11. Характеристика напрямів виховання студентської молоді у ЗВО.	2
12	Тема 12. Сутність, методи та організація самовиховання	2

	студентів.	
	Всього годин	30

Практичне заняття 1.

«Методика роботи наставника студентської групи»

Мета: Узагальнити, систематизувати та закріпити знання про методику роботи наставника студентської групи.

Методичні рекомендації:

Завдання 1 (індивідуальне) **(3 бали)**. У підготовці до практичного заняття необхідно ознайомитися з лекційним матеріалом теми «Методика роботи наставника студентської групи», які розміщені у навчальному посібнику «Теорія і методика виховання» на стор. 76-90 (№ 3 у списку «Друковані та інтернет джерела»).

Підготуватися до доповіді (5-7 хв.) та обговорення за заданими питаннями. Під час дистанційного навчання студент обирає питання, яке відповідає його номеру у списку групи.

Питання:

1. Історична довідка про наставництво.
2. Сучасні дослідження проблеми наставництва.
3. Нормативно-методичні матеріали наставника студентської групи. Положення про наставника (куратора) студентської групи. Його права, обов'язки та відповідальність.
4. Вимоги до якостей наставника.
5. Основні функції наставника.
6. Основні напрями роботи наставника.
7. Види планів з виховної роботи. Методика планування виховної роботи та вимоги до неї.
8. Наставництво за кордоном. Робота тьюторів.
9. Аналіз та розробка планів з виховної роботи.

Завдання 2 (індивідуальне) **(3 бали)**.

Розробіть власну презентація до одного з питань даної теми. Під час дистанційного навчання студент обирає питання, яке відповідає його номеру у списку групи.

Завдання 3 (індивідуальне) **(4 бали)**. Ознайомтеся із матеріалами, які розміщені на сторінці кафедри педагогіки НУБіП України. Рубрика «На допомогу наставникам студентських груп». URL : <https://nubip.edu.ua/node/6180/17>

Ознайомтеся із документом «Орієнтовний план роботи наставника». На основі цього орієнтовного плану розробіть план виховної роботи із студентами 1, 2, 3, 4 курсів (на Ваш вибір). Під час складання плану вкажіть і врахуйте, для студентів якої спеціальності його розроблено. Як зразок для оформлення надаю свій план наставника групи.

Форма подання результатів виконаної роботи під час аудиторного навчання: усне опитування, доповідь з презентацією, представлення розробленого плану виховної роботи.

Критерії оцінювання: максимальна оцінка за практичне заняття - **10** балів.

Завдання 1 – 3 б.

Завдання 2 – 3 б.

Завдання 3 – 4 б.

Термін виконання: під час проведення аудиторного заняття відповідно розкладу.

Форма проведення під час дистанційного навчання: письмові доповіді, презентації, онлайн виступи та обговорення.

Практичне заняття 2.

«Методики вивчення наставником особистості студента і студентського колективу»

Мета: Узагальнити, систематизувати та закріпити знання про методики вивчення наставником особистості студента і студентського колективу.

Методичні рекомендації:

Завдання 1 (індивідуальне) **(3 бали)**. У підготовці до практичного заняття необхідно ознайомитися з лекційним матеріалом теми «Методики вивчення

наставником особистості студента і студентського колективу», які розміщені у навчальному посібнику «Теорія і методика виховання» на стор. 61-75 (№ 3 у списку «Друковані та інтернет джерела»).

Підготуватися до доповіді (5-7 хв.) та обговорення за заданими питаннями. Під час дистанційного навчання студент обирає питання, яке відповідає його номеру у списку групи.

Питання:

1. Соціометричний тест. Обробка результатів дослідження та їх використання у виховному процесі.
2. Педагогічне спостереження.
3. Методи опитування (бесіда, анкетування, інтерв'ю, тестування).
4. Педагогічний експеримент.
5. Метод експертних оцінок (узагальнення незалежних характеристик).
6. Метод колізій.
7. Метод завчасного знайомства зі студентами.
8. Метод аналізу результатів діяльності студентів.
9. Метод вивчення умов життя і виховання студентів.
10. Орієнтовна програма вивчення особистості студента та схема психолого-педагогічної характеристики студента.
11. Орієнтовна програма вивчення колективу студентської групи та схема характеристики студентського колективу.

Завдання 2 (індивідуальне) (3 бали).

Розробіть власну презентація до одного з питань даної теми. Під час дистанційного навчання студент обирає питання, яке відповідає його номеру у списку групи.

Завдання 3 (індивідуальне) (4 бали). Проведіть соціометричне дослідження студентської групи (якщо у вас є така можливість). Опишіть процедуру проведення соціометричного дослідження студентської групи, сформулюйте запитання, опишіть обробку результатів дослідження. Як зразок, використовуйте матеріал з теми, що вивчається.

Форма подання результатів виконаної роботи під час аудиторного навчання: усне опитування, доповідь з презентацією, представлення результатів проведеного соціометричного дослідження.

Критерії оцінювання: максимальна оцінка за практичне заняття - **10** балів.

Завдання 1 – 3 б.

Завдання 2 – 3 б.

Завдання 3 – 4 б.

Термін виконання: під час проведення аудиторного заняття відповідно розкладу.

Форма проведення під час дистанційного навчання: письмові доповіді, презентації, онлайн виступи та обговорення.

Практичне заняття 3.

«Методика формування студентського колективу»

Мета: Узагальнити, систематизувати та закріпити знання про методику формування студентського колективу.

Методичні рекомендації:

Завдання 1 (індивідуальне) (3 бали). У підготовці до практичного заняття необхідно ознайомитися з лекційним матеріалом теми «Методика формування студентського колективу», які розміщені у навчальному посібнику «Теорія і методика виховання» на стор. 91-105 (№ 3 у списку «Друковані та інтернет джерела»).

Підготуватися до доповіді (5-7 хв.) та обговорення за заданими питаннями. Під час дистанційного навчання студент обирає питання, яке відповідає його номеру у списку групи.

Питання:

10. Проблема формування колективу в психолого-педагогічних дослідженнях.
11. Поняття “група”, “колектив”, “гурт”, “спільнота”.
12. Ознаки колективу.

13. Типи та функції колективу.
14. Стадії розвитку колективу.
15. Методика перспективних ліній та принцип паралельної дії А.С. Макаренка.
16. Міжособистісні взаємини в колективі.
17. Сучасний погляд на принцип виховання особистості в колективі і через колектив.
18. Шляхи гуртування колективу.
19. Причини спадів згуртованості колективу та способи боротьби з ними.

Завдання 2 (індивідуальне) (3 бали).

Розробіть власну презентація до одного з питань даної теми. Під час дистанційного навчання студент обирає питання, яке відповідає його номеру у списку групи.

Завдання 3 (індивідуальне) (4 бали). Ознайомтеся із матеріалами: Маценко Л.М. Причини спаду згуртованості студентської групи та методика їх нейтралізування / Л.М. Маценко // Соціально-гуманітарний вісник: зб. наук. пр. – Вип. 29-30. – Харків: СГ НТМ «Новий курс», 2019. – С. 35-39.

Опишіть причини спадів згуртованості та способи їх подолання, які б Ви використали, якби були наставником студентської групи.

Форма подання результатів виконаної роботи під час аудиторного навчання: усне опитування, доповідь з презентацією.

Критерії оцінювання: максимальна оцінка за практичне заняття - **10** балів.

Завдання 1 – 3 б.

Завдання 2 – 3 б.

Завдання 3 – 4 б.

Термін виконання: під час проведення аудиторного заняття відповідно розкладу.

Форма проведення під час дистанційного навчання: письмові доповіді, презентації, онлайн виступи та обговорення.

Практичне заняття 4.

«Студентське самоврядування як невід’ємна складова демократизації вищої школи».

Мета: Узагальнити, систематизувати та закріпити знання про студентське самоврядування як невід’ємну складову демократизації вищої школи.

Методичні рекомендації:

Завдання 1 (індивідуальне) **(3 бали)**. У підготовці до практичного заняття необхідно ознайомитися з лекційним матеріалом теми «Студентське самоврядування як невід’ємна складова демократизації вищої школи», які розміщені у навчальному посібнику «Теорія і методика виховання» на стор. 106-115 (№ 3 у списку «Друковані та інтернет джерела»).

Підготуватися до доповіді (5-7 хв.) та обговорення за заданими питаннями. Під час дистанційного навчання студент обирає питання, яке відповідає його номеру у списку групи.

Питання:

1. Поняття про студентське самоврядування. Історичний аспект розвитку самоврядування.
2. Проблема студентського самоврядування в психолого-педагогічних дослідженнях.
3. Лідерство в колективі. Участь лідерів у діяльності студентського самоврядування. Органи колективу. Актив.
4. Актуальність проблеми студентського самоврядування.
5. Проблеми студентського самоврядування у законодавчих та нормативно-правових документах з вищої освіти.
6. Студентське самоврядування у ЗВО: суть, структура, форми роботи.
7. Європейський вибір України та питання утвердження студентського самоврядування.
8. Досвід впровадження студентського самоврядування у ЗВО.

9. Всеукраїнська студентська рада як представницький орган студентів на державному рівні.

Завдання 2 (індивідуальне) (3 бали).

Розробіть власну презентація до одного з питань даної теми. Під час дистанційного навчання студент обирає питання, яке відповідає його номеру у списку групи.

Завдання 3 (індивідуальне) (4 бали). Ознайомтеся із матеріалами: Жалдак Л.М. Відродження студентського самоврядування на рівні академічної групи у вищому аграрному закладі освіти // Нові технології навчання: Наук.-метод. збірник / Кол. авт. – К.: Наук.-метод. центр вищої освіти, 2004. - Вип. 36. – С. 210-219.

Опишіть погляди вчених на розвиток студентського самоврядування на рівні академічної групи. Опишіть, як би Ви розвивали самоврядування у групі, якби були наставником студентської групи.

Форма подання результатів виконаної роботи під час аудиторного навчання: усне опитування, доповідь з презентацією.

Критерії оцінювання: максимальна оцінка за практичне заняття - **10** балів.

Завдання 1 – 3 б.

Завдання 2 – 3 б.

Завдання 3 – 4 б.

Термін виконання: під час проведення аудиторного заняття відповідно розкладу.

Форма проведення під час дистанційного навчання: письмові доповіді, презентації, онлайн виступи та обговорення.

Практичне заняття 5.

«Виховання у студентів несприйнятливості до тютюнопаління та вейпінгу».

Мета: Узагальнити, систематизувати та закріпити знання про виховання у студентів несприйнятливості до тютюнопаління та вейпінгу.

Методичні рекомендації:

Завдання 1 (індивідуальне) **(3 бали)**. У підготовці до практичного заняття необхідно ознайомитися з лекційним матеріалом теми «Виховання у студентів несприйнятливості до тютюнопаління та вейпінгу», які розміщені у джерелі: Маценко Л.М., Сопівник Р.В. Методичні рекомендації наставникам студентських груп щодо виховання здорового способу життя. – К.: ДАКККіМ, 2009. – 40с. (№ 6 у списку «Друковані та інтернет джерела», а також : Маценко Л.М. До питання про шкідливий вплив вейпінгу на здоров'я сучасної молоді / Л.М. Маценко // Соціально-гуманітарний вісник: зб. наук. пр. – Вип. 29-30. – Харків: СГ НТМ «Новий курс», 2019. – С. 20-24. — URL: <http://www.newroute.org.ua/wp-content/uploads/2019/11/Vypusk-29-30.pdf> або: Маценко Л.М. Вплив вейпінгу на здоров'я молоді: що потрібно знати про шкоду електронних сигарет / Л.М. Маценко // «Научный взгляд в будущее» (издательство РФ, DOI, IndexCopernicus). Міжнародна наук.-практ. конф. «Будущее человечества в результатах сегодняшних научных исследований '2019» (11-12 ноября 2019 г., - Вып.15. – Том 2. - Одесса: КУПРИЕНКО СВ, 2019 – 131 с. – С. 93-97. URL: <https://www.scilook.eu/index.php/slif/issue/view/slif15-02>

Підготуватися до доповіді (5-7 хв.) та обговорення за заданими питаннями. Під час дистанційного навчання студент обирає питання, яке відповідає його номеру у списку групи.

Питання:

1. Вплив вейпінгу на здоров'я молоді: що потрібно знати про шкоду електронних сигарет
2. Актуальність проблеми формування здорового способу життя студентської молоді.
3. Здоровий спосіб життя. Складові здорового способу життя.
4. Характеристика паління як шкідливої звички.
5. Процес формування тютюнової залежності.
6. Поради вчених щодо викорінення негативних звичок.
7. Програма „П'ятнадцять кроків відмови від куріння»
8. Історія тютюнопаління на території України.
9. Механізми та наслідки впливу тютюну на організм молодої людини.
10. Як викликати у студентів бажання покинути палити і навчити відмовлятися, коли їм пропонують закурити. Причини, які утримують від паління.

Завдання 2 (індивідуальне) (3 бали).

Розробіть власну презентація до одного з питань даної теми. Під час дистанційного навчання студент обирає питання, яке відповідає його номеру у списку групи.

Завдання 3 (індивідуальне) (4 бали). Підготуйте матеріали з теми для проведення із студентами виховної години «Виховання у студентів несприйнятливості до тютюнопаління та вейпінгу». Використовуйте як запропоновані матеріали, так і інші Інтернет-джерела.

Форма подання результатів виконаної роботи під час аудиторного навчання: усне опитування, доповідь з презентацією.

Критерії оцінювання: максимальна оцінка за практичне заняття - **10** балів.

Завдання 1 – 3 б.

Завдання 2 – 3 б.

Завдання 3 – 4 б.

Термін виконання: під час проведення аудиторного заняття відповідно розкладу.

Форма проведення під час дистанційного навчання: письмові доповіді, презентації, онлайн виступи та обговорення.

Практичне заняття 6.

«Виховання у студентів несприйнятливості до вживання алкоголю».

Мета: Узагальнити, систематизувати та закріпити знання про виховання у студентів несприйнятливості до вживання алкоголю.

Методичні рекомендації:

Завдання 1 (індивідуальне) (3 бали). У підготовці до практичного заняття необхідно ознайомитися з лекційним матеріалом теми «Виховання у студентів несприйнятливості до вживання алкоголю», які розміщені у джерелі: Маценко Л.М., Сопівник Р.В. Методичні рекомендації наставникам студентських груп щодо виховання здорового способу життя. – К.: ДАКККіМ, 2009. – 40с. (№ 6 у списку «Друковані та інтернет джерела».)

Підготуватися до доповіді (5-7 хв.) та обговорення за заданими питаннями. Під час дистанційного навчання студент обирає питання, яке відповідає його номеру у списку групи.

Питання:

1. Актуальність проблеми вживання молоддю алкоголю. Історичний аспект питання.
2. Мета, завдання і зміст антинаркогенного виховання студентської молоді.
3. Причини, які штовхають молодь до вживання спиртного. 9 безглуздих причин починати пити.
4. Що означає «пити з відповідальністю»?
5. Шкода і користь від пива
6. Актуальність проблеми вживання молоддю наркогенних речовин». Поради батькам щодо профілактики поширення серед молоді наркогенних речовин
7. Вислови відомих особистостей про здоровий спосіб життя
8. Ознаки синдрому залежності.
9. Стадії вживання психоактивних речовин.
10. Профілактика вживання наркотичних речовин.
11. Статистичні дані щодо наслідків алкоголізму.

Завдання 2 (індивідуальне) (3 бали).

Розробіть власну презентація до одного з питань даної теми. Під час дистанційного навчання студент обирає питання, яке відповідає його номеру у списку групи.

Завдання 3 (індивідуальне) (4 бали). Підготуйте матеріали з теми для проведення із студентами виховної години «Виховання у студентів несприйнятливості до вживання алкоголю». Використовуйте як запропоновані матеріали, так і інші Інтернет-джерела.

Форма подання результатів виконаної роботи під час аудиторного навчання: усне опитування, доповідь з презентацією.

Критерії оцінювання: максимальна оцінка за практичне заняття - **10** балів.

Завдання 1 – 3 б.

Завдання 2 – 3 б.

Завдання 3 – 4 б.

Термін виконання: під час проведення аудиторного заняття відповідно розкладу.

Форма проведення під час дистанційного навчання: письмові доповіді, презентації, онлайн виступи та обговорення.

Практичне заняття 7.

«Сутність, рушійні сили, закономірності та особливості процесу виховання».

Мета: Узагальнити, систематизувати та закріпити знання про сутність, рушійні сили, закономірності та особливості процесу виховання.

Методичні рекомендації:

Завдання 1 (індивідуальне) **(3 бали)**. У підготовці до практичного заняття необхідно ознайомитися з лекційним матеріалом теми «Сутність, рушійні сили, закономірності та особливості процесу виховання», які розміщені у навчальному посібнику «Теорія і методика виховання» на стор. 13-18 (№ 3 у списку «Друковані та інтернет джерела»).

Підготуватися до доповіді (5-7 хв.) та обговорення за заданими питаннями. Під час дистанційного навчання студент обирає питання, яке відповідає його номеру у списку групи.

Питання:

1. Теорія і методика виховання як частина педагогіки.
2. Поняття про виховання. Виховання в широкому і вузькому розумінні.
3. Рушійні сили процесу виховання (внутрішні та зовнішні суперечності).
4. Закономірності виховного процесу.
5. Особливості виховного процесу.
6. Структурні елементи процесу виховання.
7. Етапи процесу виховання.

Завдання 2 (індивідуальне) **(3 бали)**.

Розробіть власну презентація до одного з питань даної теми. Під час дистанційного навчання студент обирає питання, яке відповідає його номеру у списку групи.

Завдання 3 (індивідуальне) (4 бали). Ознайомтеся з висловами відомих людей про виховання (оберіть будь-які три вислови із запропонованих) та додайте ваш коментар щодо цих висловів.

1. «Искусство воспитания имеет ту особенность, что почти всем оно кажется делом знакомым и понятным, а иным – даже делом легким. И тем понятнее и легче кажется оно, чем менее человек с ним знаком, теоретически или практически». (Константин Дмитриевич Ушинський)

2. «... умение воспитывать – это все-таки искусство, такое же искусство, как хорошо играть на скрипке или рояле, хорошо писать картины ...» (Антон Семенович Макаренко)

3. «Вся моя жизнь, собственно говоря, одно длинное воспитание». (Клод-Адриан Гельвеций)

4. “Виховання – велика справа: ним вирішується доля людини”. (Народна мудрість)

5. “Посада вихователя набагато вагоміша за найвищі посади в державі”. (Платон, справжнє ім’я - Арістокл)

6. “Все життя – виховання !” (Василь Олександрович Сухомлинський)

7. “З ким поведешся, в того й наберешся ...” (Народна мудрість)

8. “Зневага до виховання – загибель людей, народу, держави, суспільства”. (Ян Амос Коменський)

9. “ Основою всієї держави є правильне виховання юнацтва.” (Цицерон)

10. “Виховання зможе зробити багато чого, але воно не безмежне. За допомогою щеплень можна змусити дику яблуню давати садові яблука, але ніяке мистецтво садівника не в змозі заставити її родити жолуді.” (В.Г. Белінський)

11. “Характер поведінки людини і тварини обумовлений не тільки природженими властивостями нервової системи, але й тими впливами, які падали і постійно падають на організм під час їх індивідуального існування, тобто залежить від постійного виховання в самому широкому розумінні цих слів.” (І.П. Павлов)

12. “Виховання – хліб душі.” (Д. Мадзині)
13. “Поганий вчитель підносить істину, а хороший – вчить її знаходити.” (А. Дистервег)
14. “Ні мистецтво, ні мудрість не можуть бути досягнутими, якщо їм не вчитись.” (Демокріт)
15. “Не можна виховати мужньої людини, якщо не поставити її в такі умови, коли б вона змогла проявити мужність, все рівно в чому – в прямому, відкритому слові, в терплячості, у сміливості, в стриманості, в деякому ...” (Антон Семенович Макаренко)
16. “Навчання – лише одна з пелюсток тієї квітки, яка називається вихованням.” (Василь Олександрович Сухомлинський)
17. “Немає нічого важчого, ніж перевиховати людину, погано виховану.” (Ян Амос Коменський)
18. “Виховання має пріоритет над освітою...”(Антуан Сент-Екзюпері)

Форма подання результатів виконаної роботи під час аудиторного навчання: усне опитування, доповідь з презентацією.

Критерії оцінювання: максимальна оцінка за практичне заняття - **10** балів.

Завдання 1 – 3 б.

Завдання 2 – 3 б.

Завдання 3 – 4 б.

Термін виконання: під час проведення аудиторного заняття відповідно розкладу.

Форма проведення під час дистанційного навчання: письмові доповіді, презентації, онлайн виступи та обговорення.

Практичне заняття 8.

«Принципи виховання та шляхи їх реалізації наставником у педагогічному процесі ЗВО».

Мета: Узагальнити, систематизувати та закріпити знання про принципи виховання та шляхи їх реалізації наставником у педагогічному процесі ЗВО.

Методичні рекомендації:

Завдання 1 (індивідуальне) **(3 бали)**. У підготовці до практичного заняття необхідно ознайомитися з лекційним матеріалом теми «Принципи виховання та шляхи їх реалізації наставником у педагогічному процесі ЗВО», які розміщені у навчальному посібнику «Теорія і методика виховання» на стор. 19-24 (№ 3 у списку «Друковані та інтернет джерела»).

Підготуватися до доповіді (5-7 хв.) та обговорення за заданими питаннями. Під час дистанційного навчання студент обирає питання, яке відповідає його номеру у списку групи.

Питання:

1. Поняття про принципи виховання, їх сутність.
2. Принцип гуманізму. Характеристика принципу та шляхи його реалізації в педагогічному процесі.
3. Принцип демократизму. Характеристика принципу та шляхи його реалізації в педагогічному процесі.
4. Принцип безперервності і наступності виховання. Характеристика принципу та шляхи його реалізації в педагогічному процесі.
5. Принцип цілеспрямованості виховання. Характеристика принципу та шляхи його реалізації в педагогічному процесі.
6. Принцип зв'язку виховання з життям. Характеристика принципу та шляхи його реалізації в педагогічному процесі.
7. Принцип виховання в діяльності. Характеристика принципу та шляхи його реалізації в педагогічному процесі.
8. Принцип поєднання педагогічного керівництва з ініціативою та самодіяльністю студентів. Характеристика принципу та шляхи його реалізації в педагогічному процесі.
9. Принцип поєднання поваги до особистості вихованця з розумною вимогливістю до нього. Характеристика принципу та шляхи його реалізації в педагогічному процесі.
10. Принцип системності і послідовності у вихованні. Характеристика принципу та шляхи його реалізації в педагогічному процесі.

11. Принцип єдності педагогічних вимог навчально-виховного закладу, сім'ї та громадськості. Характеристика принципу та шляхи його реалізації в педагогічному процесі.

12. Принцип природовідповідності. Характеристика принципу та шляхи його реалізації в педагогічному процесі.

13. Принцип диференціації та індивідуалізації. Характеристика принципу та шляхи його реалізації в педагогічному процесі.

14. Принцип оптимістичного прогнозування та опори на позитивні якості студентів. Характеристика принципу та шляхи його реалізації в педагогічному процесі.

15. Принцип культуровідповідності. Характеристика принципу та шляхи його реалізації в педагогічному процесі.

16. Принцип народності. Характеристика принципу та шляхи його реалізації в педагогічному процесі.

17. Принцип етнізації. Характеристика принципу та шляхи його реалізації в педагогічному процесі.

Завдання 2 (індивідуальне) (3 бали).

Розробіть власну презентація до одного з питань даної теми. Під час дистанційного навчання студент обирає питання, яке відповідає його номеру у списку групи.

Завдання 3 (індивідуальне) (4 бали). Ознайомтеся з матеріалом щодо застосування принципу виховання особистості в колективі у сучасних умовах. Підготуйтеся до участі в дискусії з цього питання. Напишіть Вашу думку стосовно запропонованого запитання. Використовуйте як запропонований матеріал, так і інтернет-джерела.

Принцип виховання особистості у колективі.

(За книгою М.Ю.Красовицького «На власні очі»: Красовицький М.Ю. На власні очі. Проблеми морального виховання учнів у теорії і практиці вітчизняної та американської педагогіки. Київ; Нью-Йорк: Педагогічна думка. 1998. 160с.)

Колектив учнівський – це таке об'єднання учнів, життєдіяльність якого визначається цілями і завданнями, що впливають із потреб суспільного, колективного та індивідуального розвитку, в якому функціонує самоврядування, а стосунки між учнями (ділові і особисті) є гуманними, характеризуються взаємною

повагою і відповідальністю, спільним прагненням до загального успіху (Український педагогічний словник).

Принцип виховання особистості в колективі передбачає вплив колективу на виховання особистості, згуртування колективу, участь студентів у самоврядуванні, що сприяє розвитку самостійності, самодіяльності, ініціативи. Індивід стає особистістю завдяки спілкуванню і пов'язаному з ним відокремленню. Найкращі умови для спілкування й відокремлення створюються в колективі. Отже, цей принцип виховання зумовлений об'єктивними закономірностями розвитку особистості. Його реалізація передбачає усвідомлення учнями того, що колектив – це могутній засіб виховання, що деякі позитивні риси особистості формуються тільки в колективі. Так, розвиткові самостійності, самодіяльності, ініціативи, взаємодопомоги сприяють згуртованість колективу, участь студентів у роботі студентського самоврядування. Виховна цінність колективу ще й у тому, що між його членами виникають різноманітні стосунки: взаємної відповідальності і залежності, морально-ділові, вихователів і вихованців, старших і молодших, а також міжособистісні взаємини (симпатії, товарищескості, дружби, любові).

Автор книги «На власні очі» М.Ю.Красовицький вважає, що потрібно відмовитись від таких положень:

1. Від ідеологічних втручань в діяльність дитячих та юнацьких колективів.
2. Від положення, що «колектив є єдиним інструментом виховання», бо є й інші, зокрема внутрішні сили самої особистості.
3. Від колективної відповідальності за вчинки окремої особистості.
4. Від положення про безумовне підкорення інтересів особистості інтересам колективу.
5. Від тези про перевагу колективної думки над думкою окремої особистості під час розв'язання питань життя колективу, від ігнорування думки особистості.
6. Від обмеження свободи вибору учнів у таких сферах: участь у виховних заходах, форми і об'єкти спілкування, політичні погляди, світоглядні та релігійні цінності, хобі.
7. Від «заорганізованості» виховання, тобто прагнення охопити учнів такою системою виховних заходів, щоб вони були під педагогічним впливом усі навчальні та вихідні дні.
8. Від обговорення у колективі будь-якого вчинку особистості.

Потрібно зберегти:

1. Визнання неповторності особистості, повагу до її особливостей разом з відповідальністю і вимогливістю.
2. Права учня у шкільному колективі:
  - Належати до будь-якої організації
  - Обирати сферу творчої діяльності
  - Брати чи не брати участь у певних виховних заходах
  - Висловлювати і відстоювати власну думку
  - Впливати на вироблення колективних рішень
  - Свобода вибору політичних, релігійних поглядів
3. Систему гуманних стосунків в колективі, які ґрунтуються на взаємоповазі, взаємодопомозі, взаємопідтримці, співпереживанні.
4. Демократичні традиції колективного життя, а саме: самоврядування, гласність, виборність і зміну лідерів, порядок, дисципліну, самообслуговування.
5. Висновок А.С.Макаренка: припинення руху – смерть колективу.

Форма подання результатів виконаної роботи під час аудиторного навчання: усне опитування, доповідь з презентацією.

Критерії оцінювання: максимальна оцінка за практичне заняття - **10** балів.

Завдання 1 – 3 б.

Завдання 2 – 3 б.

Завдання 3 – 4 б.

Термін виконання: під час проведення аудиторного заняття відповідно розкладу.

Форма проведення під час дистанційного навчання: письмові доповіді, презентації, онлайн виступи та обговорення.

Практичне заняття 9.

«Характеристика організаційних форм виховної роботи у ЗВО».

Мета: Узагальнити, систематизувати та закріпити знання про організаційні форми виховної роботи у ЗВО.

Методичні рекомендації:

Завдання 1 (індивідуальне) **(3 бали)**. У підготовці до практичного заняття необхідно ознайомитися з лекційним матеріалом теми «Характеристика організаційних форм виховної роботи у ЗВО», які розміщені у навчальному посібнику «Теорія і методика виховання» на стор. 25-34 (№ 3 у списку «Друковані та інтернет джерела»).

Підготуватися до доповіді (5-7 хв.) та обговорення за заданими питаннями. Під час дистанційного навчання студент обирає питання, яке відповідає його номеру у списку групи.

Питання:

1. Поняття організаційної форми виховної роботи. Класифікація форм виховної роботи (масові, групові, індивідуальні).
2. Характеристика масових форм виховної роботи.
3. Характеристика групових форм виховної роботи.
4. Характеристика індивідуальних форм виховної роботи.
5. Виховна година. Її структура і зміст.
6. Методика проведення масових виховних заходів (тематичний вечір, конференція, конкурс, зустріч з видатними людьми та інші).
7. Методика проведення групових виховних заходів (організаційна година, похід, екскурсія, змагання, збори, круглий стіл).
8. Методика проведення індивідуальної виховної роботи.
9. Організаційні форми виховної роботи в НУБіП.

Завдання 2 (індивідуальне) **(3 бали)**.

Розробіть власну презентація до одного з питань даної теми. Під час дистанційного навчання студент обирає питання, яке відповідає його номеру у списку групи.

Завдання 3 (індивідуальне) **(4 бали)**. Ознайомтеся з інформацією про університетські спортивні секції, творчі колективи, клуби за інтересами, змагання, конкурси, основні заходи, в яких студенти НУБіП можуть брати участь. Оберіть будь-які три з них та опишіть, додайте фотографії. Інформацію можна знайти на офіційному сайті університету за посиланням: <https://nubip.edu.ua/>

Організаційні форми виховної роботи в НУБіП України

У Національному університеті біоресурсів і природокористування України діють:

1. Спортивні секції з таких видів спорту: важка атлетика, карате, аеробіка, атлетична гімнастика, легка атлетика, гирьовий спорт, волейбол, баскетбол, футбол, великий та настільний теніс, лижі, туризм, спортивне орієнтування (інформація про набір до секцій, розклад занять тощо – в спортивному клубі та деканаті).

2. Художні колективи: народний ансамбль пісні і танцю «Колос», народний духовий оркестр, джаз-група «Октава», ансамбль бального танцю «Чарівність», збірна команда КВК, студентський театр (інформація про умови відбору учасників, режим роботи тощо – в студентському клубі та на кафедрі народної творчості і культури).

3. Студентські клуби за інтересами: Клуб знавців, науковий клуб, прес-клуб, клуб інформаційних технологій, політичний клуб, клуб КВК (інформація про роботу клубів у Студентській організації НУБіП).

В університеті проводяться:

1. Спортивні змагання з таких видів спорту: футбол та міні-футбол, волейбол (жіночий і чоловічий), баскетбол (чоловічий), важка атлетика, легка атлетика, легкоатлетичний крос, день естафет, естафета «Голосіївське кільце», шахи, шашки, гирьовий спорт, настільний теніс, спортивне орієнтування туризм, (інформація про календарний графік та умови змагань у спортивному клубі та на кафедрі фізвиховання).

2. Конкурси і чемпіонати: мистецький «Голосіївська весна», бардівські пісні, з прикладного мистецтва, КВК, інтелектуальні бої «Брейн-Ринг», карикатур та дружніх шаржів. Серед найбільш ерудованих студентів «Студент НУБіП» в номінаціях: «Суспільні науки», «Технічні науки», «Природничі науки», «Мистецтво та культура» тощо.

3. Традиційні та основні культурно-масові заходи: День знань, творчі вечори знайомств першокурсників, концерт з нагоди Між-народного дня студентів та Дня працівника сільського господарства, творчий вечір студентського театру «Натхнення», вечір спортивної слави, новорічні вечори-вогники, день Святого Валентина, День Весни, естрадний концерт присвячений Жіночому дню,

літературно-мистецький вечір до дня народження Т.Г. Шевченка, день гумору, звітні творчі вечори народного духового оркестру та народного ансамблю пісні і танцю «Колос», джаз-гурту «Октава», ансамблю бального танцю «Чарівність», День Перемоги, фестиваль художньої самодіяльності регіональних закладів освіти НУБіП. Протягом року виступи збірної команди КВК в конкурсних іграх Всеукраїнського чемпіонату КВК. Урочиста церемонія нагородження переможців в конкурсі «Студент НУБіП» з концертною програмою. Протягом року концерти професійних митців сцени, зустрічі з працівниками творчої інтелігенції та ін. (інформація про календарний план цих заходів у відділі культурно-виховної роботи та студентських справ, а також у заступників деканів з виховної роботи).

Для розвитку лідерських якостей, формування навичок організатора, керівника студенти можуть брати участь в діяльності структур Студентської організації НУБіП та студентських профспілок на рівнях студентської групи, курсу, гуртожитку, факультету, університету в ролі старости, голови студентської ради гуртожитку, профспілкового бюро, голови Студентської організації факультету, університету або в їхніх керівних органах за напрямками: навчальний, науковий, культурно-масовий, інформаційний, спортивно-масовий, соціально-побутовий тощо (інформація в Студентській організації НУБіП та профкомі студентів).

Форма подання результатів виконаної роботи під час аудиторного навчання: усне опитування, доповідь з презентацією.

Критерії оцінювання: максимальна оцінка за практичне заняття - **10** балів.

Завдання 1 – 3 б.

Завдання 2 – 3 б.

Завдання 3 – 4 б.

Термін виконання: під час проведення аудиторного заняття відповідно розкладу.

Форма проведення під час дистанційного навчання: письмові доповіді, презентації, онлайн виступи та обговорення.

Практичне заняття 10.

«Характеристика основних методів виховання у ЗВО».

Мета: Узагальнити, систематизувати та закріпити знання про основні методи виховання у ЗВО.

Методичні рекомендації:

Завдання 1 (індивідуальне) **(3 бали)**. У підготовці до практичного заняття необхідно ознайомитися з лекційним матеріалом теми «Характеристика основних методів виховання у ЗВО», які розміщені у навчальному посібнику «Теорія і методика виховання» на стор. 35-51 (№ 3 у списку «Друковані та інтернет джерела»).

Підготуватися до доповіді (5-7 хв.) та обговорення за заданими питаннями. Під час дистанційного навчання студент обирає питання, яке відповідає його номеру у списку групи.

Питання:

1. Поняття про метод виховання. Класифікація методів виховання В.А. Сластьоніна.
2. Характеристика методів формування свідомості особистості.
3. Характеристика методів формування досвіду поведінки.
4. Характеристика методів стимулювання діяльності і поведінки.
5. Методи самовиховання (самопізнання, самоусвідомлення, саморегуляція).
6. Методи впливу на підсвідомість вихованця (педагогічно доцільна самопрезентація викладача).
7. Оптимальний вибір методів виховання.

Завдання 2 (індивідуальне) **(3 бали)**.

Розробіть власну презентація до одного з питань даної теми. Під час дистанційного навчання студент обирає питання, яке відповідає його номеру у списку групи.

Завдання 3 (індивідуальне) **(4 бали)**.

Ознайомтеся з прикладами застосування методів виховання, які представлені джерелі:

Карпенчук С.Г. Теорія і методика виховання: URL :
<https://posek.km.ua/biblioteka/%D0%A2/%D0%A2%D0%B5%D0%BE%D1%80%D1%96%D1%8F%20%D1%96%20%D0%BC%D0%B5%D1%82%D0%BE%D0%B4%D0%B8%D0%BA%D0%B0%20%D0%B2%D0%B8%D1%85%D0%BE%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F%20%D0%9A%D0%B0%D1%80%D0%BF%D0%B5%D0%BD%D1%87%D1%83%D0%BA%20%D0%A1.%D0%93..pdf>

Оберіть один з методів виховання, номер якого відповідає Вашому номеру у списку групи та опишіть приклади його застосування.

1. Бесіда
2. Лекція
3. Дискусія
4. Переконання
5. Навіювання
6. Приклад
7. Привчання
8. Тренування
9. Педагогічна вимога
10. Громадська думка
11. Прогнозування
12. Виховуючі ситуації
13. Гра
14. Змагання
15. Заохочення
16. Покарання

Форма подання результатів виконаної роботи під час аудиторного навчання: усне опитування, доповідь з презентацією.

Критерії оцінювання: максимальна оцінка за практичне заняття - **10** балів.

Завдання 1 – 3 б.

Завдання 2 – 3 б.

Завдання 3 – 4 б.

Термін виконання: під час проведення аудиторного заняття відповідно розкладу.

Форма проведення під час дистанційного навчання: письмові доповіді, презентації, онлайн виступи та обговорення.

Практичне заняття 11.

«Характеристика напрямів виховання студентської молоді у ЗВО».

Мета: Узагальнити, систематизувати та закріпити знання про напрями виховання у ЗВО.

Методичні рекомендації:

Завдання 1 (індивідуальне) **(3 бали)**. У підготовці до практичного заняття необхідно ознайомитися з лекційним матеріалом теми «Характеристика напрямів виховання студентської молоді у ЗВО», які розміщені у навчальному посібнику «Теорія і методика виховання» на стор. 52-60 (№ 3 у списку «Друковані та інтернет джерела»).

Підготуватися до доповіді (5-7 хв.) та обговорення за заданими питаннями. Під час дистанційного навчання студент обирає питання, яке відповідає його номеру у списку групи.

Питання:

1. Поняття про зміст виховання.
2. Моральне виховання студентів.
3. Трудове виховання студентів.
4. Економічне виховання студентів.
5. Правове виховання студентів.
6. Антинаркогенне виховання студентів.
7. Екологічне виховання студентів.
8. Естетичне виховання студентів.
9. Гендерний аспект виховання.
10. Фізичне виховання студентів.
11. Підготовка студентів до сімейного життя.
12. Розумове виховання студентів.
13. Громадянське виховання.
14. Патріотичне виховання студентів.

15. Превентивне виховання студентів.
16. Виховання здорового способу життя.

Завдання 2 (індивідуальне) (3 бали).

Розробіть власну презентація до одного з питань даної теми. Під час дистанційного навчання студент обирає питання, яке відповідає його номеру у списку групи.

Завдання 3 (індивідуальне) (4 бали).

Запишіть фактори, які, на Вашу думку, впливають на формування особистості. Після цього розмістіть фактори по порядку за їх значимістю, тобто проранжуйте їх. Будьте готові усно обґрунтувати, чому Ви розмістили фактори саме в такій послідовності.

Приклад оформлення відповіді:

Вправа “Фактори формування особистості”.

Фактори за значимістю:

1. ...
2. ....
3. ...
4. ...

Форма подання результатів виконаної роботи під час аудиторного навчання: усне опитування, доповідь з презентацією.

Критерії оцінювання: максимальна оцінка за практичне заняття - **10** балів.

Завдання 1 – 3 б.

Завдання 2 – 3 б.

Завдання 3 – 4 б.

Термін виконання: під час проведення аудиторного заняття відповідно розкладу.

Форма проведення під час дистанційного навчання: письмові доповіді, презентації, онлайн виступи та обговорення.

Практичне заняття 12.

«Сутність, методи та організація самовиховання студентів».

Мета: Узагальнити, систематизувати та закріпити знання про сутність, методи та організація самовиховання студентів.

Методичні рекомендації:

Завдання 1 (індивідуальне) **(3 бали)**. У підготовці до практичного заняття необхідно ознайомитися з лекційним матеріалом теми «Сутність, методи та організація самовиховання студентів», які розміщені у даному електронному курсі та частково у навчальному посібнику «Теорія і методика виховання» на стор. 46-47 (№ 3 у списку «Друковані та інтернет джерела»).

Підготуватися до доповіді (5-7 хв.) та обговорення за заданими питаннями. Під час дистанційного навчання студент обирає питання, яке відповідає його номеру у списку групи.

Питання:

1. Сутність поняття «самовиховання».
2. Методи самовиховання (самопізнання, самоусвідомлення, саморегуляція).
3. Організація самовиховання. Етапи самовиховання.
4. Правила самовиховання.
5. Фізіологічна, психологічна, соціальна та педагогічна основи самовиховання.
6. Напрями і види самовиховання.

Завдання 2 (індивідуальне) **(3 бали)**.

Розробіть власну презентація до одного з питань даної теми. Під час дистанційного навчання студент обирає питання, яке відповідає його номеру у списку групи.

Завдання 3 (індивідуальне) **(4 бали)**.

Знайдіть в Інтернет-джерелах програму самовиховання відомої особистості (на Ваш вибір) та підготуйте коротку доповідь.

Форма подання результатів виконаної роботи під час аудиторного навчання: усне опитування, доповідь з презентацією.

Критерії оцінювання: максимальна оцінка за практичне заняття - **10** балів.

Завдання 1 – 3 б.

Завдання 2 – 3 б.

Завдання 3 – 4 б.

Термін виконання: під час проведення аудиторного заняття відповідно розкладу.

Форма проведення під час дистанційного навчання: письмові доповіді, презентації, онлайн виступи та обговорення.

Самостійна робота студентів

Самостійна робота 1

Тема: «Методичні аспекти організації виховної роботи наставника студентської групи».

Мета: Поглиблено вивчити матеріал модуля 1, узагальнити й систематизувати знання з модуля.

Використовуючи навчальний посібник «Теорія і методика виховання» (№ 3 у списку «Друковані та інтернет джерела». та інші джерела виконайте наступні завдання:

Порядок виконання роботи:

Завдання 1 (індивідуальне) (6 балів).

Підготуйте сценарій виховного заходу на одну із запропонованих тем. Під час дистанційного навчання студент обирає тему, яка відповідає його номеру у списку групи. Під час підготовки дотримуйтесь запропонованих вимог.

Зразок виконання завдання.

Вимоги до написання та оформлення сценарію виховного заходу.

Оформлення титульної сторінки:

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ
Гуманітарно-педагогічний факультет
Кафедра педагогіки
Сценарій виховного заходу

(організаційно-виховної години, свята, літературного вечора, брейн-рингу, КВК, зустрічі з видатною людиною, конкурсу, огляду, фестивалю, перегляду та обговорення кінофільму, походу, екскурсії, змагання, класних зборів, тренінгу, круглого столу тощо):

на тему: "...”

Напрямок виховання: (розумове, моральне, трудове, естетичне, фізичне, екологічне, здорового способу життя, статеве, економічне, національне, правове, патріотичне, громадянське ...)

Виконав(ла): студент(ка) 1 року навчання
... групи
спеціальності «Освітні, педагогічні
науки»

ОП «Педагогіка вищої школи»

Іванов Іван Іванович

Перевірила: к. пед. н., доцент

Маценко Л.М.

Перша сторінка:

Мета виховного заходу: (наприклад: сприяти вихованню (формуванню) у студентів коледжу (технікуму) толерантного ставлення до своїх однолітків).

Підготовча робота: (наприклад: самостійна підготовка студентами рефератів про життя і творчість поета..., збір студентами матеріалів на тему...)

Обладнання: стенди, картини, рушники, ікони, фотографії, висловлювання видатних людей, записи музичних творів, технічні засоби навчання, географічні карти, роздатковий матеріал, книги і т.д.

Дійові особи: наставник, викладач, студент, студентка, ведучий, заступник директора з виховної роботи, батьки, запрошені...

Друга і наступні сторінки:

Текст сценарію (може включати вступне та заключне слово наставника студентської групи).

Остання сторінка: Список використаної літератури.

Теми:

1. День захисника України. День українського козацтва.
2. День української армії – 6 грудня.
3. День пам'яті Героїв Небесної сотні.
4. Україна – єдина.

5. День пам'яті та примирення й день перемоги над нацизмом (8-9 травня).
6. День пам'яті жертв голодомору.
7. Пияцтво та алкоголізм в молодіжному середовищі.
8. Наслідки паління для здоров'я молоді.
9. Стрес та способи боротьби з ним.
10. Самоменеджмент: як ефективно використовувати свій час.
11. «Ла-страда» – програма запобігання торгівлі людьми.
12. Захист прав жінок, які постраждали від насильства в сім'ї.
13. СНІД очима молоді.
14. Хвороби, що передаються статевим шляхом.
15. Чорнобильська катастрофа.
16. Тематичний вечір до дня працівника освіти.
17. Вечір відпочинку до дня студента.
18. Святкування Нового року.
19. Святкування Різдва.
20. 8 Березня – Міжнародний жіночий день.
21. Вечір відпочинку до дня сміху – 1 квітня.
22. Як здобувати друзів і впливати на людей.
23. Свято матері – 11 травня. День сім'ї – 15 травня.
24. Дума про хліб.
25. Що значить справжнє кохання.
26. Свято української кухні.
27. Свято меду.
28. Літературний вечір, присвячений творчості поета, письменника.
29. Українські вечорниці.
30. Свято Андрія. Калита. Свято Масляної. Свято Івана Купала.
31. Без верби й калини нема України.
32. День знань – 1 вересня.
33. День іменинника.
34. Зустріч випускників технікуму.

Завдання 2. (індивідуальне) (2 бали).

Подивіться матеріали, присвячені В.О. Сухомлинському, а саме: фільм «Серце, віддане людям» (тривалість 27 хвилин) за посиланням: <https://www.youtube.com/watch?v=djyfKtrpo1w>

Подивіться відеоролик «Видатні українці» (тривалість 3 хв.) за посиланням: <https://www.youtube.com/watch?v=zdhnkS851fI>

Подивіться відеоролик про В. Сухомлинського (тривалість 3 хв.) за посиланням: <https://www.youtube.com/watch?v=txzE4mEDj3k>

Подивіться Відеоролик про В.Сухомлинського (тривалість 3 хв.) за посиланням: <https://www.youtube.com/watch?v=isCjjbmwfF0>

Складіть по 10 запитань для вікторини за замістом переглянутих матеріалів. Під час заняття група ділиться на 2 команди і по черзі одна команда іншій задає запитання.

Завдання 3. (індивідуальне) **(2 бали).** Ознайомтеся із матеріалами, які розміщені на сторінці кафедри педагогіки НУБіП України. Рубрика «На допомогу наставникам студентських груп». URL : <https://nubip.edu.ua/node/6180/17>

Ознайомтеся із документом «Орієнтовний план роботи наставника». На основі цього орієнтовного плану розробіть план виховної роботи із студентами 1, 2, 3, 4 курсів (на Ваш вибір). Під час складання плану вкажіть і врахуйте, для студентів якої спеціальності його розроблено.

Форма подання результатів виконаного завдання: звіт та посилання на відповідні ресурси надіслати word-файлом через систему Elearn, (вимоги до тексту: шрифт – 14 пт, міжрядковий інтервал – 1), та окремими файлами фото чи відеоматеріалами.

Критерії оцінювання: максимальна оцінка за самостійну роботу - **10** балів.

Завдання 1 – 6 б.

Завдання 2 – 2 б.

Завдання 3 – 2 б.

Самостійна робота 2

Тема: «Теоретичні аспекти організації виховної роботи у ЗВО».

Мета: Поглиблено вивчити матеріал модуля 2, узагальнити й систематизувати знання з модуля.

Використовуючи «Методичні рекомендації з дисципліни», навчальний посібник «Теорія і методика виховання» (№ 3 у списку «Друковані та інтернет джерела». та інші джерела виконайте наступні завдання:

Порядок виконання роботи:

Завдання 1 (індивідуальне) (3 бали).

Перевірте, чи співпадають назва принципу виховання з його характеристикою. Вашу відповідь оформіть за наведеним зразком.

Дидактичне лото з теми «Принципи виховання»

Назва принципу виховання	Характеристика принципу виховання
1 Принцип гуманізму виховання	А) Безпосередня участь студентів у плануванні своїх громадських справ, усвідомлення їх необхідності й значення, контроль за їх виконанням. Важливо запобігти жорсткому регламентуванню діяльності самоврядування, адмініструванню, надмірній опіці.
2 Принцип демократизму виховання	Б) Для формування свідомості, вироблення навичок і звичок поведінки потрібна система послідовних виховних заходів. Позитивні якості особистості важко сформувані, якщо виховний процес являтиме собою випадковий набір виховних заходів, що матимуть епізодичний, а не системний характер. Виховання досягає своєї мети, якщо воно проводиться регулярно і систематично, послідовно і безперервно. Важливо, щоб виховна робота спиралась на вже засвоєні учнями знання, уміння, навички, звички, тобто на їх життєвий досвід.
3 Принцип безперервності і наступності виховання	В) А.С.Макаренко: “Треба висувати якнайбільше вимог до людини, але водночас і виявляти якнайбільше поваги до неї.” Принцип передбачає поєднання вимог до вихованців, контролю за їх поведінкою з гуманним ставленням та повагою.
4	Г)

<p>Принцип цілеспрямованості виховання</p>	<p>Даний принцип виявляється у змісті, формах навчання і виховання, у правилах поведінки школярів. Навчально-виховні заклади, сім'я та громадськість повинні узгоджувати педагогічні вимоги до учнів.</p>
<p>5 Принцип зв'язку виховання з життям</p>	<p>Д) Принципом передбачено врахування у процесі виховання багатогранної і цілісної природи людини, вікових та індивідуальних особливостей дітей, учнівської та студентської молоді, їх психологічних, національних і релігійних особливостей.</p>
<p>6 Принцип виховання в активній діяльності</p>	<p>Е) Пріоритет завдань самореалізації особистості вихованця, створення умов для вияву обдарованості і талантів дітей. Формування гуманної особистості, щирої, людяної, доброзичливої, милосердної. Створення умов для формування позитивних якостей особистості, розвитку здібностей дитини. Гуманізація взаємин вихователя і вихованців. Повага до особистості. Розуміння її запитів, інтересів, довір'я до неї. Виховання людяності.</p>
<p>7 Принцип поєднання педагогічного керівництва з ініціативою та самодіяльністю студентів у виховному процесі</p>	<p>Є) Передбачає врахування у виховній роботі рівнів фізичного, психічного, соціального, духовного, інтелектуального розвитку вихованців та здійснення відповідно до цього індивідуального підходу у вихованні. Стимулювання активності, розкриття творчої індивідуальності кожного.</p>
<p>8 Принцип поєднання поваги до особистості вихованця з розумною вимогливістю до нього</p>	<p>Ж) Розвиток форм співробітництва між вихователем і вихованцем. Повага до суверенітету особистості дитини. Усунення авторитарного стилю виховання, сприйняття особистості вихованця як вищої</p>

	соціальної цінності, визнання її права на свободу, розвиток здібностей і вияв індивідуальності. Участь студентів в управлінні процесом виховання. Децентралізація в управлінні вищими закладами освіти, їх автономія. Розвиток приватних закладів освіти.
9 Принцип системності і послідовності у вихованні	З) Вплив колективу на виховання особистості, згуртування колективу, участь учнів у самоврядуванні, що сприяє розвитку самостійності, самодіяльності, ініціативи.
10 Принцип єдності педагогічних вимог навчально-виховного закладу, сім'ї та громадськості	И) Наступність у вихованні, узгодженість його етапів. Рух від простого до складного, від засвоєння правил поведінки в сім'ї до формування переконань і звичок. Перетворення виховання на процес, що триває упродовж всього життя людини.
11 Принцип природовідповідності виховання	І) В кожному учневі є щось хороше, і саме на це позитивне слід опиратись, здійснюючи процес виховання, звертати увагу самого учня на його позитивні особистісні якості.
12 Принцип диференціації та індивідуалізації виховання	Ї) Спрямування виховної роботи на досягнення основної мети виховання – всебічно розвиненої особистості.
13 Принцип виховання особистості в колективі	Й) Орієнтація студентів на те, що вони повинні жити життям суспільства, брати посильну участь у ньому під час навчання. Вткористання у виховній роботі краєзнавчого матеріалу. Ознайомлення студентів із суспільно-політичними подіями в країні. Участь студентів у громадській роботі.
14 Принцип оптимістичного	К) Цей принцип пов'язаний з психологічними

прогнозування та опори на позитивні якості студентів	особливостями студентів. Як відомо, в діяльності формується психіка людини, і студенти прагнуть реалізувати себе в активній діяльності. Тому в основу процесу виховання повинна бути покладена різноманітна діяльність, в тому числі трудова, громадська, ігрова, розумова тощо.
--	--

Зразок оформлення вашої відповіді:

Порядковий номер принципу виховання	Характеристики принципу виховання (А, Б, В тощо)
1	
2	
3	
4	
5	
6	
7	
8	
9	
10	
11	
12	
13	
14	

Завдання 2. (індивідуальне) (2 бали).

Перегляньте фільм «Семейная тайна Антона Макаренка» за посиланням:
<https://www.youtube.com/watch?v=swQGr3f2Zdk>

Складіть по 10 запитань для вікторини за змістом цього фільму. Під час заняття група ділиться на 2 команди і по черзі одна команда іншій задає запитання.

Завдання 3. (індивідуальне) (5 балів).

Самостійно ознайомтеся із Інтернет-джерелом: Програма виховання студента: «Фахівець, громадянин, патріот». Навчально-методичний посібник / С.М.Ніколаєнко, В.Д.Шинкарук, Д.М.Рудень, Р.В.Сопівник, І.В.Сопівник, Г.В.Петрів, А.О.Кушнір, В.В.Мойсєєв, О.П.Давидова. – К.: «Ай Си Ес - Актив», 2016. – 75 с. URL : <https://nubip.edu.ua/node/6180/17>

Підготуйте доповідь на одне з питань. Питання вибирайте відповідно до Вашого номера у списку групи.

1. Концептуальні основи виховання особистості
2. Організаційні засади виховної роботи
3. Мета і завдання виховання у технології роботи наставника
4. I рік навчання: «НУБіП – твоя нагорода! Колектив – дружна сім'я!»
5. II рік навчання: «Київ – моє надбання! Україна – Батьківщина моя!»
6. III рік навчання: «Професію здобути – успіху досягнути!»
7. IV рік: «Від навчання до справи»
8. Прикінцеві положення
9. Виховні завдання та походження університетських свят і заходів
10. Школа першокурсника
11. Свято «День знань»
12. День працівника освіти
13. Молодіжний фестиваль «Студентська республіка»
14. День захисника України
15. День української мови і писемності
16. Міжнародний день солідарності студентів
17. День працівників сільського господарства
18. День Національної Єдності
19. Вечір спортивної слави
20. Конкурс «Краса НУБіП України»
21. Міжнародний фестиваль «Голосіївська весна»
22. Всесвітній день здоров'я
23. День довкілля
24. День Матері
25. День пам'яті та примирення
26. День науки
27. День університету
28. День Конституції України
29. День Державного Прапора України
30. День незалежності України
31. Індикатори ефективності реалізації програми виховання
32. Стимули результативності виховного процесу

Форма подання результатів виконаного завдання: звіт та посилання на відповідні ресурси надіслати word-файлом через систему Elearn, (вимоги до

тексту: шрифт – 14 пт, міжрядковий інтервал – 1), та окремими файлами фото чи відеоматеріалами.

Критерії оцінювання: максимальна оцінка за самостійну роботу - **10** балів.

Завдання 1 – 3 б.

Завдання 2 – 2 б.

Завдання 3 – 5 б.

7. Контрольні питання, комплекти тестів для визначення рівня засвоєння знань студентами.

Контрольні питання на іспит

1. Поняття про виховання. Виховання в широкому і вузькому розумінні.
2. Рушійні сили процесу виховання (внутрішні та зовнішні суперечності).
3. Закономірності та особливості виховного процесу.
4. Поняття про принципи виховання, їх сутність.
5. Принцип гуманізму. Характеристика принципу та шляхи його реалізації в педагогічному процесі.
6. Принцип демократизму. Характеристика принципу та шляхи його реалізації в педагогічному процесі.
7. Принцип безперервності і наступності виховання. Характеристика принципу та шляхи його реалізації в педагогічному процесі.
8. Принцип цілеспрямованості виховання. Характеристика принципу та шляхи його реалізації в педагогічному процесі.
9. Принцип зв'язку виховання з життям. Характеристика принципу та шляхи його реалізації в педагогічному процесі.
10. Принцип виховання в діяльності. Характеристика принципу та шляхи його реалізації в педагогічному процесі.
11. Принцип поєднання педагогічного керівництва з ініціативою та самодіяльністю студентів. Характеристика принципу та шляхи його реалізації в педагогічному процесі.
12. Принцип поєднання поваги до особистості вихованця з розумною вимогливістю до нього. Характеристика принципу та шляхи його реалізації в педагогічному процесі.

13. Принцип системності і послідовності у вихованні. Характеристика принципу та шляхи його реалізації в педагогічному процесі.
14. Принцип єдності педагогічних вимог навчально-виховного закладу, сім'ї та громадськості. Характеристика принципу та шляхи його реалізації в педагогічному процесі.
15. Принцип природовідповідності. Характеристика принципу та шляхи його реалізації в педагогічному процесі.
16. Принцип диференціації та індивідуалізації. Характеристика принципу та шляхи його реалізації в педагогічному процесі.
17. Принцип оптимістичного прогнозування та опори на позитивні якості студентів. Характеристика принципу та шляхи його реалізації в педагогічному процесі.
18. Принцип культуровідповідності. Характеристика принципу та шляхи його реалізації в педагогічному процесі.
19. Принцип народності. Характеристика принципу та шляхи його реалізації в педагогічному процесі.
20. Принцип етнізації. Характеристика принципу та шляхи його реалізації в педагогічному процесі.
21. Зміст виховання. Основні напрями виховання.
22. Розумове виховання. Його завдання і шляхи реалізації.
23. Моральне виховання. Його завдання і шляхи реалізації.
24. Статеве виховання і підготовка до сімейного життя. Його завдання і шляхи реалізації.
25. Виховання свідомої дисципліни, почуття обов'язку і відповідальності. Його завдання і шляхи реалізації.
26. Правове виховання. Його завдання і шляхи реалізації.
27. Виховання несприйнятливості до наркогенних речовин. Його завдання і шляхи реалізації.
28. Превентивне виховання. Його завдання і шляхи реалізації.
29. Екологічне виховання. Його завдання і шляхи реалізації.
30. Трудове виховання. Його завдання і шляхи реалізації.
31. Економічне виховання. Його завдання і шляхи реалізації.
32. Естетичне виховання. Його завдання і шляхи реалізації.
33. Фізичне виховання. Його завдання і шляхи реалізації.
34. Патріотичне виховання. Його завдання і шляхи реалізації.
35. Моральне виховання. Його завдання і шляхи реалізації.

36. Громадянське виховання. Його завдання і шляхи реалізації.
37. Поняття організаційної форми виховної роботи. Класифікація форм виховної роботи (масові, групові, індивідуальні).
38. Характеристика масових форм виховної роботи.
39. Характеристика групових форм виховної роботи.
40. Характеристика індивідуальних форм виховної роботи.
41. Виховна година. Її структура і зміст.
42. Методика проведення масових виховних заходів (тематичний вечір, конференція, конкурс, зустріч з видатними людьми та інші).
43. Методика проведення групових виховних заходів (організаційна година, похід, екскурсія, змагання, збори, круглий стіл).
44. Методика проведення індивідуальної виховної роботи.
45. Поняття про метод виховання. Класифікація методів виховання.
46. Класифікація методів виховання. Характеристика методів формування свідомості особистості.
47. Класифікація методів виховання. Характеристика методів формування досвіду поведінки.
48. Класифікація методів виховання. Характеристика методів стимулювання діяльності і поведінки.
49. Класифікація методів виховання. Характеристика методів самовиховання.
50. Класифікація методів виховання. Методи впливу на підсвідомість вихованця.
51. Оптимальний вибір методів виховання.
52. Методика вивчення особистості та колективу за допомогою соціометричного тесту.
53. Обробка результатів соціометричного дослідження та їх використання у виховному процесі.
54. Методика вивчення структури міжособистісних взаємин за допомогою гри „Останній герой”.
55. Методика вивчення моральних цінностей студентів за допомогою гри „Проблема вибору”.
56. Методика вивчення особистості та колективу за допомогою педагогічного спостереження.
57. Методика вивчення особистості та колективу за допомогою педагогічного експерименту.

- 58.Методика вивчення особистості та колективу за допомогою методів опитування (бесіда, інтерв'ю, анкетування, тестування).
- 59.Методика вивчення особистості та колективу за допомогою методу експертних оцінок (узагальнення незалежних характеристик).
- 60.Методика вивчення особистості та колективу за допомогою завчасного знайомства зі студентами та вивчення умов життя і виховання студентів.
- 61.Методика вивчення особистості та колективу за допомогою аналізу результатів діяльності студентів.
- 62.Методика підготовки та проведення бесіди, лекції, дискусії.
- 63.Методика застосування методів переконання, навіювання та прикладу у виховному процесі.
- 64.Методика використання методів привчання, педагогічної вимоги, громадської думки, виховуючих ситуацій у педагогічному процесі.
- 65.Методика застосування гри, змагання, заохочення та покарання у процесі виховання.
- 66.Положення про наставника студентської групи. Його права, обов'язки та відповідальність.
- 67.Основні напрями роботи наставника. Функції наставника.
- 68.Спільне та відмінне у роботі наставника університету та куратора технікуму.
- 69.Види планів з виховної роботи. Методика планування виховної роботи та вимоги до неї.
- 70.Методика написання сценарію виховного заходу.
- 71.Поняття „колектив”. Ознаки колективу.
- 72.Поняття ”колектив”. Стадії розвитку колективу.
- 73.Студентське самоврядування. Лідерство в студентській групі.
- 74.Принцип виховання особистості в колективі.
- 75.Шляхи гуртування студентського колективу.
- 76.Методика перспективних ліній А.С. Макаренка.
- 77.Принцип паралельної дії. Громадська думка колективу.
- 78.Поняття вихованості та її рівень. Показники рівня вихованості.
- 79.Методи контролю ефективності виховного процесу (спостереження, опитування, аналіз результатів діяльності студентів).
- 80.Особистісно-орієнтований підхід у виховній роботі.
- 81.Самовиховання: його суть і прийоми.

82. Вплив вейпінгу на здоров'я молоді: що потрібно знати про шкоду електронних сигарет
83. Актуальність проблеми формування здорового способу життя студентської молоді.
84. Здоровий спосіб життя. Складові здорового способу життя.
85. Характеристика паління як шкідливої звички.
86. Процес формування тютюнової залежності.
87. Поради вчених щодо викорінення негативних звичок.
88. Програма „П'ятнадцять кроків відмови від куріння»
89. Історія тютюнопаління на території України.
90. Механізми та наслідки впливу тютюну на організм молодої людини.
91. Як викликати у студентів бажання покинути палити і навчити відмовлятися, коли їм пропонують закурити. Причини, які утримують від паління.

Тестові завдання (приклад)

Питання 1.

Встановіть зв'язки між поняттями та їх визначеннями.	
1. Процес виховання	А. Найкоротший шлях досягнення оптимальних результатів, що відповідають поставленим виховним цілям
2. Виховання у вузькому значенні	Б. Спосіб організації виховного процесу, що характеризує взаємовідносини вихователів і вихованців
3. Принципи виховання	В. Вихідні положення, що впливають із закономірностей виховання і визначають загальне спрямування виховного процесу, основні вимоги до його змісту, методики й організації
4. Метод виховання	Г. Планомірний вплив батьків і школи на вихованця
5. Організаційна форма виховної роботи	Д. Стійкий і суттєвий зв'язок між елементами виховного процесу, що забезпечує його ефективність
6. Закономірності виховання	Е. Процес цілеспрямованого і систематичного формування особистості, зумовлений дією багатьох факторів

Питання 2.

Встановіть зв'язки між поняттями та їх визначеннями.	
1. Студентське самоврядування	А. Виховання всебічно розвиненої особистості
2. Вихованість	Б. Зовнішній вигляд, культура поведінки під час навчально-виховного процесу та за його межами, прилучення до культури, мистецтва, літератури, працелюбність, відповідальність, повага до інших людей, самокритичність
3. Показники рівня вихованості	В. Результат процесу виховання, наявність у людини знань в області виховання та стійких навичок, умінь і звичок у застосування цих знань в поведінці
4. Мета виховання	Г. Участь студентів в управлінні справами свого колективу

Питання 3.

Встановіть зв'язки між розділами педагогіки та питаннями, які в них вивчаються.	
1. Теорія виховання	А. Предмет і завдання педагогіки, основні категорії

	педагогіки, галузі педагогіки та методи педагогічних досліджень
2. Загальні основи педагогіки	Б. Структуру процесу навчання, зміст освіти, закономірності, принципи, методи і форми організації навчання
3. Теорія навчання	В. Принципи управління освітою, методичну роботу в закладах освіти, передовий педагогічний досвід
4. Школознавство	Г. Закономірності, принципи, методи, форми, прийоми, засоби, напрями виховання, підходи до виховання

Питання 4.

	Вкажіть порядок етапів виховання.
1	Проектувальний – проектування особистості на основі зразка-ідеалу
2	Перехід до самовиховання
3	Засвоєння вихованцем необхідних рис, набуття досвіду поведінки
4	Контроль результатів виховної діяльності
5	Діагностичний – виявлення позитивних і негативних рис особистості

Питання 5.

	Оберіть із запропонованих структурні елементи процесу виховання.
1.	Мета виховання
2.	Зміст виховання
3.	Структура уроку
4.	Принципи навчання
5.	Завдання виховання
6.	Форми виховання
7.	Суть навчання
8.	Успішність
9.	Методи виховання
10.	Засоби виховання
11.	Результати виховання
12.	Корекція результатів виховання

Питання 6.

	Дайте визначення виховного процесу.
--	-------------------------------------

Питання 7.

	Термін “виховання” у вузькому значенні означає:
--	---

Питання 8.

	У “Національній доктрині розвитку освіти України у 21 столітті” основними названі такі принципи виховання:
1	привчання, тренування, бесіди, диспуту, змагання, покарання, заохочення, лекції, громадської думки
2	гуманізму, безперервності і наступності, виховання в праці, природовідповідності, виховання в колективі, диференціації та індивідуалізації
3	гуманізму, демократизму, єдності сім’ї і школи, наступності, спадкоємності поколінь
4	культуровідповідності, народності, етнізації

Питання 9.

	Які завдання вирішує розумове виховання?
--	--

Питання 10.

	Які методи належать до групи методів формування свідомості особистості?
1	розповідь, заохочення, змагання, привчання, покарання
2	Бесіда, лекція, дискусія, переконання, навіювання, приклад
3	змагання, доручення, створення виховних ситуацій, лекція, спостереження, приклад
4	вправи, привчання, створення виховних ситуацій, бесіда, приклад, лекція, диспут

8. Методи навчання

Лекція, розповідь, бесіда, пояснення, роз'яснення, вправа, самостійна робота, практична робота, самостійна робота з книгою, демонстрація, ілюстрація, диспут, мозкова атака, проблемного викладу, пізнавальний спір.

9. Форми контролю

Індивідуальна і фронтальна перевірка знань, підсумковий контроль (іспит).

10. Розподіл балів, які отримують студенти.

Оцінювання знань студента відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл. 1 «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України» (наказ про уведення в дію від 27.12.2019 р. № 1371)

Рейтинг студента, бали	Оцінка національна за результатами складання	
	екзаменів	заліків
90-100	Відмінно	Зараховано
74-89	Добре	
60-73	Задовільно	
0-59	Незадовільно	Не зараховано

Для визначення рейтингу студента (слухача) із засвоєння дисципліни **Р дис** (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу студента (слухача) з навчальної роботи **Р нр** (до 70 балів):

$$\mathbf{R\ дис} = \mathbf{R\ нр} + \mathbf{R\ ат}$$

Шкала оцінювання

Таблиця розподілу оціночних балів за виконання різних видів навчальної діяльності з кожного модуля та «вага» кожного модуля

у загальній рейтинговій оцінці

Види навчальної діяльності	Розподіл оціночних балів	«Вага» кожного модуля у загальній рейтинговій оцінці, %
Модуль 1	100	35
Практичне заняття 1	10	
Практичне заняття 2	10	
Практичне заняття 3	10	
Практичне заняття 4	10	
Практичне заняття 5	10	
Практичне заняття 6	10	
Самостійна робота 1	10	
Тест до модуля 1	30	
Модуль 2	100	35
Практичне заняття 7	10	
Практичне заняття 8	10	
Практичне заняття 9	10	
Практичне заняття 10	10	
Практичне заняття 11	10	
Практичне заняття 12	10	
Самостійна робота 2	10	
Тест до модуля 2	30	
<i>Підсумкова атестація</i>	30	30
Екзаменаційний тест	10	
Співбесіда	20	

Методичне забезпечення

Рекомендована література Базова

1. Програма виховання студента: «Фахівець, громадянин, патріот». Навчально-методичний посібник / С.М.Ніколаєнко, В.Д.Шинкарук, Д.М.Рудень, Р.В.Сопівник, І.В.Сопівник, Г.В.Петрів, А.О.Кушнір, В.В.Мойсєєв, О.П.Давидова. – К.: «Ай Си Ес - Актив», 2016. – 75 с.
2. Маценко Л.М. Методика виховної роботи наставника студентської групи: навчально-методичний посібник. – Київ : «ЦП «Компринт», 2014. – 223 с. – 14,5 у.д.а.
3. Маценко Л.М. Теорія і методика виховання : навчальний посібник. Вид. 3-тє, доп., перероб. – Київ : ЦП «Компринт», 2019. – 319 с. (Рекомендовано до друку вченою радою Національного університету біоресурсів і природокористування України (протокол № 5 від 23 листопада 2016 року). 24,8 у.д.а.
4. Маценко Л.М. Діяльність наставника в системі виховної роботи вищого навчального закладу : монографія. – К. : НАКККіМ, 2010. – 402 с. – 23,5 у.д.а.
5. Маценко Л.М. Зміст і методика виховної роботи наставника студентської групи : монографія. Київ : ЦП «Компринт», 2020. 439 с.
6. Маценко Л.М., Сопівник Р.В. Методичні рекомендації наставникам студентських груп щодо виховання здорового способу життя. – К.: ДАКККіМ, 2009. – 40с.

Допоміжна

1. Ващенко Г. Виховний ідеал.- Полтава, 1992.
2. Галузинський В.М., Євтух М.Б. Педагогіка: теорія та історія: Навчальний посібник.- К.: Вища школа, 1995.- 237с.
3. Гончаренко С.У. Український педагогічний словник.- Київ: Либідь, 1997.- 376с.
4. Грабовська Т.О. Виховний процес та педагогічна діагностика.- Рівне.- 1999.- 61с.
5. Державна національна програма “Освіта” (Україна ХХІ століття).-К.: Райдуга.-1994.-61с.
6. Дьомін А.І., Жалдак Л.М. Основні напрями нейтралізування причин спаду згуртованості малої групи // Проблеми освіти: Наук.-метод. зб. / Кол. авт.- К.: Наук.-метод. центр вищої освіти, 2000.-Вип. 21.- С. 47-52.
7. Дьомін А.І., Жалдак Л.М. Причини спаду згуртованості малої групи // Нові технології навчання: Науково-методичний збірник / Кол. авт. – К.: Наук.-метод. центр вищої освіти, 2000.-Вип. 25.- С. 141-150.
8. Жалдак Л.М. Відродження студентського самоврядування на рівні академічної групи у вищому аграрному закладі освіти // Нові технології

- навчання: Наук.-метод. збірник / Кол. авт. – К.: Наук.-метод. центр вищої освіти, 2004. - Вип. 36. – С. 210-219.
9. Жалдак Л.М. Гуртування студентської групи вищого аграрного закладу освіти: Монографія. – К.: НАУ, 2007. – 210 с.
  10. Жалдак Л.М. Особливості гуртування студентської групи вищого аграрного закладу освіти // Проблеми освіти: Науково-метод. зб. / Кол. авт. – К.: Науково-метод центр вищої освіти. – 2003, Вип. 33. – С. 180-185.
  11. Жалдак Л.М. Педагогічна діяльність наставника як одна з основних умов гуртування студентської групи // Науковий вісник Національного аграрного університету.- К.: 1999.- Вип. №19.- С.293-296.
  12. Жалдак Л.М. Педагогічні умови і фактори гуртування студентської групи у вищому аграрному закладі освіти // Науковий вісник Національного аграрного університету.- К.: 2003.- Вип. №. 68- С. 133-143.
  13. Жалдак Л.М. Про теорії груп та колективів, стан та перспективи їх розвитку // Придніпровський науковий вісник.-1998.-№111(178).-С.36-41.
  14. Жалдак Л.М. Проблеми розвитку студентського самоврядування у вищому аграрному закладі освіти // Науковий вісник Національного аграрного університету.- К.: 2002.- Вип. №. 59- С. 109-117.
  15. Жалдак Л.М. Роль лідерів в організації студентського самоврядування на рівні академічної групи // Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції «Реформування системи аграрної вищої освіти в Україні: досвід і перспективи, 21 квітня 2005 р.- Національний аграрний університет .- Частина 1 .- К.: НАУ, 2005.- С.60-63.
  16. Жалдак Л.М. Роль наставника на першому етапі гуртування студентської групи // Наукові записки. Психолого-педагогічні науки. - Ніжин. - 1998. - С.174-177.
  17. Жалдак Л.М. Управління гуртуванням студентської групи // Освіта і управління.- 1999.- Том 3.- №3.- С.99-102.
  18. Жалдак Л.М., Колесник О.А. Про внесок А.С. Макаренка в розвиток теорії груп та колективів // Науковий вісник Національного аграрного університету. – К., 2005. – Вип. 88. – С. 51-59.
  19. Жалдак Л.М., Кручек В.А. Алкогольный и наркотический террор против России. – Матеріали ІХ Міжнародної конференції “Наука та освіта - 2006”. - Том 1. Педагогічні науки. – Дніпропетровськ: Наука і освіта, 2006. – С.48-50.
  20. Жалдак Л.М., Кручек В.А. Виховання несприйнятливості до алкоголю // Наука і методика: Збірник науково-методичних праць / Редкол.: А.Ф. Гойчук (гол. ред.) та ін. – К.: Аграрна освіта, 2006. – Вип. 6. – С.147-151.
  21. Журнал куратора навчальної групи.
  22. Журнал та основні нормативно-правові і організаційно-методичні матеріали наставника студентської групи. Видання 3, перепоб і доп. / Укл. В.І. Рябченко,- 2001.
  23. Закон України “Про вищу освіту”. – К.: Наукметодцентр аграрної освіти, 2002. – 69 с.
  24. Закон України. Про внесення змін і доповнень до закону Української РСР

- "Про освіту".- К.: Генеза.-1996.-36с.
- 25.Иванов И.П. Энциклопедия коллективных творческих дел.- М.: Просвещение, 1989.-96с.
  - 26.Карпенчук С.Г. Теорія і методика виховання: Навч. посібник. - К.: Вища школа, 1997. – 394 с.
  - 27.Ковальчук Л.Ю. Педагогічна спадщина А.Макаренка та сімейне виховання: Навчальний план і програма для організаторів педагогічної освіти батьків.- Івано-Франківськ, 1997.-56с.
  - 28.Красовицкий М.Ю. Педагогика А.С.Макаренко: какой она видится в конце XX столетия ? // Педагогика.- №1 .-1996.-С.61 -68.
  - 29.Красовицкий М.Ю. На власні очі. Проблеми морального виховання учнів у теорії і практиці вітчизняної та американської педагогіки. Київ; Нью-Йорк: Педагогічна думка. 1998. 160с.
  - 30.Лозниця В.С. Психологія і педагогіка: основні положення. Навч. посібник для самостійного вивчення дисципліни.-К.: “Екс Об” - 2000,- 304с.
  - 31.Лузан П.Г., Жалдак Л.М. Студентська група дієздатна тільки тоді, коли вона згуртована і безконфліктна. Про оптимізацію міжособистісних взаємин у ній // Педагогіка толерантності.- 1999.- №2.- С.53-56.
  - 32.Марисова Л.И. Студенческий коллектив: основы формирования и деятельности.- К.: Вища школа, 1984.-525с.
  - 33.Матюша І.К. Особистість і колектив як цілісна гармонійна система (психолого-педагогічний аспект): Навч.-метод. посібник: ІЗМН,1997.-188с.
  - 34.Маценко Л.М. Виховання здорового способу життя у фахівців з соціальної педагогіки // Наукові записки Ніжинського державного університету ім. М. Гоголя. – Серія: Психолого-педагогічні науки.- Ніжин: Вид-во НДУ ім. М. Гоголя, 2009. №6. – С.139-141.
  - 35.Маценко Л.М. Виховання несприйнятливості до вживання алкоголю як складова формування здорового способу життя // Дні науки - 2008: Збірник тез доповідей учасників Всеукраїнської науково-практичної конференції «Здоровий спосіб життя – основа освітньої системи сучасної України» у 3 т. / Класичний приватний університет, 23-24 жовтня 2008 р.; ред.. кол. В.М. Огаренко та ін. – Запоріжжя: КПУ, 2008 р.: / – Запоріжжя: КПУ, 2008. – Т. 3. – С.314-316.
  - 36.Маценко Л.М. Виховання несприйнятливості до тютюнопаління як складова формування здорового способу життя // Наука і вища освіта: Тези доповідей учасників XVI Міжнарод. наук. конф. молодих науковців, м. Запоріжжя, 17-18 квітня 2008 р.: У 4 т. / Класичний приватний університет. – Запоріжжя: КПУ, 2008. - Т. 3. - С. 345.
  - 37.Маценко Л.М. Виховання у студентів-аграрників здорового способу життя // Професійна освіта: теорія, досвід, проблеми: Матеріали міжвузівської науково-практичної конференції / За ред. професора Н.Т.Тверезовської. – К., 2009. – С.83-87.
  - 38.Маценко Л.М. Методичні рекомендації з вивчення дисципліни “Організація виховної роботи у ВНЗ”. Вид. 2-ге, доп., перероб. - К.: НАКККіМ, 2013. – 28 с.

- 39.Маценко Л.М. Методичні рекомендації з вивчення дисципліни “Організація виховної роботи у ВНЗ”. Вид. 2-ге, доп., перероб. - К.: НАКККиМ, 2013. – 28 с.
- 40.Маценко Л.М. Теорія і методика виховання : навчально-методичний посібник. – К. : НАКККиМ, 2012. – 240 с. – 14 у.д.а.
- 41.Маценко Л.М. Теорія і методика виховання : навчально-методичний посібник. – К. : НАКККиМ, 2012. – 240 с. – 14 у.д.а.
- 42.Маценко Л.М. Теорія і методика виховання: навчально-методичний посібник. Вид. 2-ге, доп., перероб. – К. : «ЦП «Компринт», 2014. – 238 с. – 15,5 у.д.а.
- 43.Маценко Л.М. Теорія і методика виховання: навчально-методичний посібник. Вид. 2-ге, доп., перероб. – К. : «ЦП «Компринт», 2014. – 238 с. – 15,5 у.д.а.
- 44.Маценко Л.М., Костюк М.М., Бондаренко Н.А. Виховання несприйнятливості до тютюнокуріння // Проблеми освіти: Наук. зб. / Кол. авт. – К.: Інститут інноваційних технологій і змісту освіти МОН України, 2007. – Вип. 53. – С. 111-115.
- 45.Маценко Л.М., Матвієнко О.Ю. Організація виховної роботи наставника студентської групи // Теоретичні питання освіти і виховання Київського національного лінгвістичного університету. – К., 2010. - № 42.
- 46.Маценко Л.М., Матвієнко О.Ю. Теоретико-методичні аспекти організації виховної роботи наставника студентської групи // Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України / Серія «Педагогіка. Психологія. Філософія» / Редкол.: Д.О.Мельничук (відп. ред.) та ін. – К., 2010. – Вип. 155. – ч. 1. – С. 268-276.
- 47.Науково-методичні проблеми формування оптимального педагогічного клімату в шкільному колективі / Грабовська Т.О. - К.: МАУП.- 1999.-134с.
- 48.Національна доктрина розвитку освіти України в ХХІ столітті.- К.: “Шкільний світ”. - 2001.- 24с.
- 49.Нормативно-методичні матеріали з виховної роботи / Укл. В.І.Рябченко, - 2001.-220с.
- 50.Організація, зміст, форми та методи виховної роботи серед студентів колективами кафедр вищого навчального закладу освіти: Методичні рекомендації /Укл.: В.Д.Базилевич, М.І.Поночовний, Н.І. Косарева. -К.: ІЗМН.-1997.-28с.
- 51.Педагогіка. Навчальний посібник / В.М.Газузяк, М.І.Сметанський, В.І.Шахов.- Вінниця: РВВВАТ “Віноблдрукарня”.-2001.-200с.
- 52.Подласый И.П. Педагогика. Новый курс: Учебник для студентов пед. Вузов: В 2 кн..- М.: Гуманит. изд. центр ВЛАДОС, 2000.
- 53.Програма виховання студента: «Фахівець, громадянин, патріот». Навчально-методичний посібник / С.М.Ніколаєнко, В.Д.Шинкарук, Д.М.Рудень, Р.В.Сопівник, І.В.Сопівник, Г.В.Петрів, А.О.Кушнір, В.В.Мойсєєв, О.П.Давидова. – К.: «Ай Си Ес - Актив», 2016. – 75 с.
- 54.Проблеми вдосконалення виховної роботи у вищій школі в сучасних умовах: Тези доповідей на Всеукраїнській науково-метод. конф. 16-18

- грудня 1998р. / За ред. В.І.Большакова - Дніпропетровськ: ПДАБтаА, 1998.- 88с.
55. Психологическая теория коллектива / Под ред. А.В.Петровского, М.: Педагогика, 1979.-240с.
  56. Робоча книга вихователя. Випуск 1 / Укладачі О.І. Тимчишин, В.І. Урусський.- Тернопіль: ГОШПО, 2000.- 300 с.
  57. Семиченко В.А. Психологія соціальних відносин. -К.: "Магістр-S", 1999.- 168с.
  58. Суходольська Л.В., Фіцула М.М. Методика виховної роботи. - Тернопіль. - 1998.
  59. Сухомлинский В.А. Методика воспитания коллектива.- М.: Просвещение. - 1981. -192с.
  60. Сухомлинський В. О. Виховання у учнів любові і готовності до праці (узагальнення досвіду роботи Павлівської школи Кіровоградської області).- К.: Радянська школа, 1959.-46с.
  61. Сухомлинський В.О. Вибрані твори в 5-ти томах.- К: Радян. школа.-1977.
  62. Сухомлинський В.О. Як виховати справжню людину.- К., 1976.
  63. Уманский Л.И. поэтапное развитие группы как коллектива // Коллектив и личность / Ред. кол. К. К. Платонов /руков. группы/ и др./.- М.-1975.-263С.
  64. Фіцула М.М. Педагогіка. Навчальний посібник для студентів вищ. пед. закл. освіти. - Тернопіль: "Навчальна книга - Богдан", 1999.- 192с.
  65. Шкільні свята та розваги. Збірник сценаріїв.- Тернопіль: СМП "Астон", 1999.-190 с.
  66. Янів В. Українська вдача і наш виховний ідеал.- Мюнхен-Тернопіль, 1992.

Інформаційні ресурси

1. Електронний навчальний курс «Методика роботи наставника групи»

Інтернет-джерела

1. Сторінка кафедри педагогіки НУБіП України. Рубрика «На допомогу наставникам студентських груп». URL : <https://nubip.edu.ua/node/6180/17>
2. Програма виховання студента: «Фахівець, громадянин, патріот». Навчально-методичний посібник / С.М.Ніколаєнко, В.Д.Шинкарук, Д.М.Рудень, Р.В.Сопівник, І.В.Сопівник, Г.В.Петрів, А.О.Кушнір, В.В.Мойсеєв, О.П.Давидова. – К.: «Ай Си Ес - Актив», 2016. – 75 с. URL : <https://nubip.edu.ua/node/6180/17>
3. Маценко Л.М. Теорія і методика виховання : навчальний посібник. Вид. 3-тє, доп., перероб. – Київ : ЦП «Компринт», 2019. – 319 с. URL : http://dglib.nubip.edu.ua:8080/jspui/bitstream/123456789/6197/1/%D0%9C%D0%B0%D1%86%D0%B5%D0%BD%D0%BA%D0%BE_%D0%A2%D0%B5%D0%BE%D1%80%D1%96%D1%8F%20%D1%96%20%D0%BC%D0%B5%D1%82%D0%BE%D0%B4%D0%B8%D0%BA%D0%B0%20%D0%B2%D0%B8%D1%85%D0%BE%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F.pdf

4. Маценко Л.М. Діяльність наставника в системі виховної роботи вищого навчального закладу : монографія. – К. : НАКККиМ, 2010. – 402 с. URL : https://www.researchgate.net/publication/277810905_Dialnist_nastavnika_v_sistemi_vihovnoi_roboti_visogo_navcalnogo_zakladu_monografia_-_K_NAKKKiM_2010_-_420_s_-_244_uda
5. Маценко Л.М. Зміст і методика виховної роботи наставника студентської групи : монографія. Київ : ЦП «Компринт», 2020. 439 с. URL :
6. Карпенчук С.Г. Теорія і методика виховання: URL : <https://posek.km.ua/biblioteka/%D0%A2/%D0%A2%D0%B5%D0%BE%D1%80%D1%96%D1%8F%20%D1%96%20%D0%BC%D0%B5%D1%82%D0%BE%D0%B4%D0%B8%D0%BA%D0%B0%20%D0%B2%D0%B8%D1%85%D0%BE%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F%20%D0%9A%D0%B0%D1%80%D0%BF%D0%B5%D0%BD%D1%87%D1%83%D0%BA%20%D0%A1.%D0%93..pdf>
7. Маценко Л.М. Організація науково-методичного семінару «Методика виховної роботи наставника студентської групи» для наставників 1-го курсу НУБіП України // Сборник научных трудов SWord. Материалы международной научно-практической конференции «Современные направления теоретических и прикладных исследований '2013». – Выпуск 1. – Том 17. – Одесса: КУПРИЕНКО, 2013 – 105 с. – С.26-32. URL : <https://www.sworld.com.ua/konfer30/1120.pdf>
8. Допитання організації постійно діючого науково-методичного семінару для наставників 1-го курсу НУБіП України URL : <http://journals.nubip.edu.ua/index.php/Pedagogica/article/viewFile/3065/2991>
9. Маценко Л.М., Романюк І.Р. Формування естетичної культури студентської молоді в НУБіП України URL : <https://www.sworld.com.ua/konfer35/433.pdf>
10. Маценко Л.М. Вплив образу Тараса Григоровича Шевченка як фактора згуртування українського суспільства / Л.М. Маценко // «Научные труды SWorld» (издательство РФ, DOI, IndexCopernicus). - Выпуск 57. – Иваново: Научный мир, 2019 – 85 с. – С. 57- 62. URL : <https://www.sworld.com.ua/index.php/ru/e-journal/rf/sbornic-sworld/ntsw57>
11. Маценко Л.М. Причини спаду згуртованості студентської групи та методика їх нейтралізування / Л.М. Маценко // Соціально-гуманітарний вісник: зб. наук. пр. – Вип. 29-30. – Харків: СГ НТМ «Новий курс», 2019. – С. 35-39. — URL : <http://www.newroute.org.ua/wp-content/uploads/2019/11/Vypusk-29-30.pdf>
12. Маценко Л.М. До питання про шкідливий вплив вейпінгу на здоров'я сучасної молоді / Л.М. Маценко // Соціально-гуманітарний вісник: зб. наук. пр. – Вип. 29-30. – Харків: СГ НТМ «Новий курс», 2019. – С. 20-24. — URL : <http://www.newroute.org.ua/wp-content/uploads/2019/11/Vypusk-29-30.pdf>
13. Маценко Л.М. Вплив вейпінгу на здоров'я молоді: що потрібно знати про шкоду електронних сигарет / Л.М. Маценко // «Научный взгляд в будущее» (издательство РФ, DOI, IndexCopernicus). Міжнародна наук.-практ. конф. «Будущее человечества в результатах сегодняшних научных исследований '2019» (11-12 ноября 2019 г., - Вып.15. – Том 2. - Одесса:

- КУПРИЕНКО СВ, 2019 – 131 с. – С. 93-97. URL: <https://www.scilook.eu/index.php/slif/issue/view/slif15-02>
14. Маценко Л.М. Вплив вейпінгу на здоров'я молоді: що потрібно знати про шкоду електронних сигарет / Л.М. Маценко // Сборник тезисов Международной научно-практической конференции «Будущее человечества в результатах сегодняшних научных исследований '2019» (11-12 ноября 2019 г.) - Запорожье: ФЛП Москвин А.А. Цифровая типография “Copy-Art”, 2019 – 101 с. – С. 65-66. URL: <https://www.sworld.education/nvvb/ua15-sbornik.pdf>
15. Маценко Л.М. Шевченко і Майдан: два ювілеї / Л.М. Маценко // Соціально-гуманітарний вісник: зб. наук. пр. – Вип. 25. – Харків: СГ НТМ «Новий курс», 2019. – С. 26-28. — URL: <http://www.newroute.org.ua/archiv>
16. Маценко Л.М. Методика національно-патріотичного виховання студентської молоді / Л.М. Маценко // Перспективні інновації в науці, освіті, виробництві і транспорті '2018. Міжнародна наук.-практ. конф., 27-28 листопада 2018 р.: «Научные труды SWorld» (издательство РФ, DOI, IndexCopernicus). - Выпуск 53. – Том 2.- Иваново: Научный мир, 2018 – 119 с. – С. 52-56. URL: <https://www.sworld.education/e-journal/rf/sbornic-sworld/ntsw53-001>
17. Маценко Л.М. Методика виховної роботи вихователя у студентському гуртожитку // International periodic scientific journal. ONLINE. Indexed in: INDEX COPERNICUS. SWORLD JOURNAL. - Issue N 13, June 2017, P. 52-60. URL: <http://www.sworld.education/e-journal/swj13.pdf>
18. Маценко Л.М. До питання організації постійно діючого науково-методичного семінару для наставників 1-го курсу НУБіП України // Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України / Серія «Педагогіка. Психологія. Філософія» / Редкол.: Д.О.Мельничук (відп. ред.) та ін. – К., 2013. – Вип. 192. – Ч. 1. – С. 332-339. - URL: [http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILA=&2_S21STR=nvnau_ped_2013_192\(1\)_55](http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILA=&2_S21STR=nvnau_ped_2013_192(1)_55)
19. До питання організації постійно діючого науково-методичного семінару для наставників 1-го курсу НУБіП України Л. М. Маценко URL: <http://journals.nubip.edu.ua/index.php/Pedagogica/article/view/3065>
20. Маценко Л.М. Формування здоров'я та здорового способу життя студентів НУБіП України // Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України / Серія «Педагогіка. Психологія. Філософія» / Редкол.: Д.О.Мельничук (відп. ред.) та ін. – К., 2012. – Вип. 175. – Ч. 3. – С. 401-408. - URL: [http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILA=&2_S21STR=nvnau_ped_2012_175\(3\)_58](http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILA=&2_S21STR=nvnau_ped_2012_175(3)_58)
21. ФІЛЬМ «Семейная тайна Антона Макаренко» URL: <https://www.youtube.com/watch?v=swQGr3f2Zdk>

22. Фільм «Серце, віддане людям» (тривалість 27 хвилин) за посиланням:
<https://www.youtube.com/watch?v=djyfKtrp01w>
23. Пісня «Серце віддаю дітям» , присвячену В. Сухомлинському за посиланням: https://www.youtube.com/watch?v=NIBeTU6SJ_k
24. Пісня «Спасибі вчителю», присвячену В. Сухомлинському за посиланням:
<https://www.youtube.com/watch?v=HDWqxtnXREk>
25. Пісня «Ода вчителю», присвячену В. Сухомлинському за посиланням:
<https://www.youtube.com/watch?v=g1TFOsgTMzI>
26. Відеоролик «Василь Сухомлинський – дитячий письменник» (тривалість 8 хвилин) за посиланням: <https://www.youtube.com/watch?v=WCo6JVoSgmE>
27. Відеоролик «Видатні українці» (тривалість 3 хв.) за посиланням:
<https://www.youtube.com/watch?v=zdhnkS851fI>
28. Відеоролик про В. Сухомлинського (тривалість 3 хв.) за посиланням:
<https://www.youtube.com/watch?v=txzE4mEDj3k>
29. Відеоролик про В.Сухомлинського (тривалість 3 хв.) за посиланням:
<https://www.youtube.com/watch?v=isCjjbmwfF0>
30. Відеоролик «Оповідання В.Сухомлинського «Яблуко в осінньому саду» за посиланням: https://www.youtube.com/watch?v=mNZ9E_IPxdk

Навчально-методичне видання

Маценко Леся Миколаївна

Методичні рекомендації
з дисципліни «Методика роботи наставника групи»
для підготовки фахівців
за спеціальністю 011 «Освітні, педагогічні науки»
ОП «Педагогіка вищої школи»